

På gång inom EU

VÅREN 2019

Sveriges
Kommuner
och Landsting

På gång inom EU

VÅREN 2019

Upplysningar om innehållet:
Victor Olsson, victor.olsson@skl.se

© Sveriges Kommuner och Landsting, 2019

ISBN: 978-91-7585-711-4

Omslagsfoto: ©European Union/EP, 2018

Foto ledamöter: Glenn Nordlund - fotograf P-O Sedin, Tomas Riste
- fotograf Linn Malmén, Mohamad Hassan - foto Uppsala kommun,
Inger Linge och Ella Bohlin - fotograf Anna Molander, Xamuel
Gonzalez Westling - fotograf Linda Jonsson Hofors kommun, Camilla
Janson - foto Upplands-bro kommun, Pehr Granfalk - fotograf Olof
Holdar, Caroline Hoffstedt - fotograf Sofia Fanberg Högström

Produktion: Advant

Tryck: Ätta.45, 2019

Förord

Det har varit en spännande och intensiv höst inom EU.

Sverige har i skrivande stund alltså en övergångsregering. Det innebär dock inte att det har varit stiltje i EU-arbetet under hösten. Det finns en bred politiskt förankrad syn i riksdagen kring de stora horisontella frågorna i EU som gör att Regeringskansliet kan arbeta på i vanlig ordning. Flera framsteg har gjorts i förhandlingarna kring EU:s långtidsbudget och sektorsprogram. Siktet tycks nu vara inställt på att komma överens om budgeten under det finska ordförandeskapet hösten 2019, så att programmeringen inför nästa programperiod och programstart ska komma igång i tid.

Den 14 november förra året kom beskedet att ett utkast till utträdesavtal blivit godkänt av Storbritanniens regering. Avtalet godkändes sedermera av EU:s 27 stats- och regeringschefer. Nästa steg är att det brittiska underhuset ska rösta om utträdesavtalet. Storbritannien och EU strävar nu efter att få till stånd en överenskommelse om ett handelsavtal senast i december 2020.

SKL har liksom tidigare år tagit fram ett antal prioriterade EU-frågor att arbeta extra med under 2019. Det är frågor som är av ekonomisk eller politisk betydelse för kommuner och regioner och som också är i ett påverkansskede i Bryssel. Du kan läsa mer om dem i den här publikationen.

Nu är det också dags att börja planera och förbereda inför EU-valet den 26 maj. Då väljs våra 21 svenska representanter i Europaparlamentet som stiftar lagar för EU:s snart 450 miljoner invånare och världens största marknad. I valet 2014 var valdeltagandet i Sverige knappt 51 %. Vi kan bättre än så! SKL och många av våra medlemmar arbetar vidare med att öka informationen och kunskaperna om Sveriges EU-arbete. SKL och Svenska institutet för Europapolitiska studier (Sieps) fortsätter också att ge kunskapshöjande seminarier under våren för de medlemmar som önskar det.

Kunskapsspridningen om EU-valet pågår också i högsta grad på nätet. Med några enkla knapptryck och några väl valda ord till människor i din omgivning kan också du göra skillnad. Europaparlamentets kampanj *denhärängangeröstarjag.eu* är ett lysande exempel på hur du som medborgare i EU kan engagera dig för ökat valdeltagande.

Nytt för i år är också vår webbsända videosatsning *På Gång inom EU*. Vid fyra tillfällen under våren kommer vi att sända panelprogram direkt från SKL. Gäster är inbjudna att diskutera aktuella EU-frågor som påverkar svenska kommuner och regioner. Förvänta er också spännande reportage från våra medlemmar, vårt brysselkontor och andra EU-aktörer. Vi startar med första avsnittet den 22 januari. Håll utkik på skl.se.

Stockholm januari 2019

Jerker Stattin

Chef Internationella sektionen

Sveriges Kommuner och Landsting

Innehåll

- 6 SKL:s prioriterade EU-frågor 2019

- 11 **Kapitel 1. EU:s styrning, framtid och horisontella frågor**
- 11 Prioriterad fråga 2019 - EU:s framtida långtidsbudget efter 2020
- 12 Diskussionerna om EU:s framtid fortsätter
- 14 Fortsatt arbete för att stärka Sveriges röst i EU
- 15 EU:s medborgarinitiativ
- 15 Arbetet med Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen
- 17 Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige och EU

- 18 **Kapitel 2. Regional utveckling och samarbete**
- 18 Prioriterad fråga 2019 - En kraftfull och utvecklad sammanhållningspolitik efter 2020
- 19 Prioriterade fråga 2019 - Horisont Europa
- 20 Utvecklingen av Europeiska Fonden för Strukturella Investeringar (EFSI) till EFSI 2.0
- 20 EFSI 2.0
- 21 Framtida fond för strategiska investeringar föreslås: InvestEU

- 22 **Kapitel 3. Sysselsättning, arbetsmarknad och socialpolitik**
- 22 Prioriterad fråga 2019 - Den sociala dimensionen av EU
- 24 Nya EU-regler om utstationering antagna
- 24 Översyn av reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen
- 25 Förslag om inrättande av en europeisk arbetsmyndighet
- 25 Initiativ för bättre socialt skydd för alla arbetstagare och för egenföretagare
- 26 Förslag till arbetsvillkorsdirektiv
- 26 CEEP, BusinessEurope/SMEs United och ETUCs arbetsprogram för 2019-2021

- 27 **Kapitel 4. Miljö, energi och transport**
- 27 Prioriterad fråga 2019 - EU:s vattendirektiv - bättre hänsyn till lokala förutsättningar
- 29 Prioriterad fråga 2019 - Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa
- 30 Förbud mot plaster för engångsbruk
- 30 Hormonstörande ämnen
- 30 Energieffektivisering och förnybar energi
- 31 Prioriterad fråga 2019 - Mobilitet och infrastruktur
- 31 Paketet för ren rörlighet
- 31 Direktivet om rena fordon i offentlig upphandling
- 33 En ansluten digital inre marknad inom EU
- 34 Statsstödsregler för drifts- och investeringsstöd till regionala flygplatser
- 34 Gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i EU och EES - Allmän trafikplikt inom flygtrafik

35	Kapitel 5. Vård, Omsorg och folkhälsa
35	Utvärdering av lagstiftningen om läkemedel för barn och sällsynta sjukdomar
36	Europeiska referensnätverk (ERN)
36	Förslag till förordning om utökat samarbete kring utvärdering av läkemedel och medicinteknik
37	Andel bärare av resistenta bakterier varierar i olika länder
39	Kapitel 6. Inre marknaden och konkurrensfrågor
39	Arbetet med EU:s regelverk för statsstöd
40	EU:s inre marknaden 25 år
41	Kapitel 7. Migration, integration och mänskliga rättigheter
41	Prioriterad fråga 2019 - Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU
42	EU:s gemensamma asylsystem
44	Kapitel 8. Jämställdhet och likabehandlingsfrågor
44	Kommissionens direktivförslag om förbättrad balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängvårdare
45	Europadagen för lika lön
45	Emil Broberg och handlingsplanen för CEMR Standing Committee for Gender Equality
46	Ny studie om hat och hot på nätet
47	Kapitel 9. Digitalisering, utbildning och kultur
47	Den digitala inre marknaden
47	Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service
47	Översyn av direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn
48	Förordning om ram för det fria flödet av icke-personuppgifter
48	Förordning om inrättande av en gemensam digital ingång
49	Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter
49	Ny agenda för kultur och Kreativa Europa
50	Erasmus för 2021-2027
51	De olika delarna i En ny kompetensagenda för Europa
52	Svenska delegationen i Regionkommittén
54	SKL:s ledamöter i CEMR
55	Svenska delegationen i CLRAE
57	Ordlista
63	Praktiska länkar
64	Kontakt

SKL:s prioriterade EU-frågor 2019

A. EU:s framtida långtidsbudget 2021-2027

Viljeinriktning:

- › SKL vill att den framtida långtidsbudgeten utformas så att den främjar tillväxt och sysselsättning inom unionen och att den utjämnar skillnader mellan EU:s regioner.
- › SKL vill att EU:s framtida social-, tillväxt-, forsknings- och regionalpolitik beaktar lokala och regionala förutsättningar samt att programutformningen och genomförandet underlättar ett högt deltagande för kommuner, landsting och regioner.
- › SKL vill att Agenda 2030 synliggörs och tydliggörs i EU:s långtidsbudget och sektorsprogram.

Aktiviteter:

- › SKL kommer under året att bevaka budgeten genom Regionkommittén, CEMR och CEEP, och föra kontinuerliga samtal med Regeringskansliet, kommissionen och Europaparlamentet om vikten av en modern, jämställdhetsintegrerad långtidsbudget som aktivt bidrar till att kommuner, landsting och regioner i hela Europa kan utvecklas.
- › SKL planerar informationsinsatser under 2019 som rör långtidsbudgeten och sektorsprogrammets betydelse för lokal och regional nivå i Sverige.
- › SKL planerar ett toppmöte om långtidsbudgeten i Bryssel för svenska Europaparlamentariker, ansvarig minister och SKL:s förtroendevalda.

B. En kraftfull och utvecklad sammanhållningspolitik efter 2020

Viljeinriktning:

- › SKL vill att sammanhållningspolitiken är stark, utvecklad och omfattar alla regioner inom EU.
- › SKL vill att sammanhållningspolitiken i största möjliga mån tar sin utgångspunkt i regionala förutsättningar och behov.
- › SKL vill att regional nivå har ett utökat inflytande över utformning och genomförande av sammanhållningspolitikens program i Sverige.
- › SKL vill att de olika fonderna integreras för att gynna samhällsutvecklingen lokalt och regionalt.
- › SKL vill att gränsöverskridande samarbete/interreg utformas på ett sätt som gynnar regionala samarbetsstrukturer och behov.
- › SKL vill att förenklingsåtgärder vidtas i det nationella genomförandet för att minska den administrativa bördan kopplad till projektarbete.

Aktiviteter:

- › SKL ska påverka den svenska förhandlingspositionen avseende olika delar i de föreslagna förordningarna.
- › SKL ska sprida SKL:s position om sammanhållningspolitikens utformning och genomförande till kommissionen, Europaparlamentet och Regionkommittén.
- › SKL ska fortsatt delta i referensgrupper gällande EU:s framtida sammanhållningspolitik.

C. Den sociala dimensionen av EU

Viljeinriktningar:

- › SKL stödjer europeiska gemensamma målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området.
- › SKL vill att jämställdhetsperspektivet får ett tydligt genomslag för att uppnå välfungerande och rättvisa arbetsmarknader, hållbara sociala trygghetssystem och inkluderande tillväxt.
- › SKL vill att sociala indikatorer lyfts in tydligare i arbetet inom den europeiska planeringsterminen. Förbundet ser därför positivt på att en så kallad social resultattavla inkluderas i arbetet med den europeiska planeringsterminen. SKL anser att den europeiska planeringsterminen är ett användbart verktyg, på europeisk och nationell nivå, för strategisk uppföljning av medlemsländernas arbete mot gemensamma målsättningar.
- › SKL vill att de svenska kommunernas, landstingens och regionernas förutsättningar som arbetsgivare samt beställare och utförare av välfärdstjänster tas i beaktande i alla steg av den europeiska planeringsterminen, för att de ska kunna bemöta det ökande behovet av välfärdstjänster.
- › SKL vill att den svenska arbetsmarknadsmodellen, där autonoma och ansvarstagande arbetsmarknadsparter ansvarar för lönebildningen, garanteras i allt fortsatt arbete på det social- och arbetsrättsliga området.

Aktiviteter:

- › SKL ska, enskilt och genom sina europeiska arbetsgivar- och paraplyorganisationer, påverka och bevaka EU:s lagstiftningsarbete och andra initiativ kopplande till implementeringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter samt det fortsatta arbetet med att utveckla den sociala dimensionen. Särskild utgångspunkt i arbetet ska vara implementeringen utav den sociala resultattavlan.
- › SKL ska stärka dialogen med Statsrådsberedningen och kommissionens representation i Sverige i alla delar av den europeiska planeringsterminen. Förbundet ska stärka den lokala och regionala nivåns roll och förutsättningar för att bidra till smart, hållbar, jämställd och inkluderande tillväxt i alla steg av den europeiska planeringsterminen.
- › SKL ska hålla löpande kontakter med EU:s institutioner och Regeringskansliet för att bevaka pelarens och den sociala dimensionens eventuella påverkan på utformningen av den kommande långtidsbudgeten och programperioden.
- › SKL ska särskilt påverka och bevaka EU:s lagstiftningsarbete och kommande implementering i svensk lagstiftning utifrån initiativ till de tre aktuella förslagen om EU-direktiv; Förbättrad balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängvårdare (WLB), samt Tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i EU (WCD), samt förslaget om inrättande av en europeisk arbetsmyndighet (ELA).

D. Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU

Viljeinriktning:

- › SKL förordar en jämnare fördelning av asylsökande mellan medlemsländerna.
- › SKL anser att det lokala och regionala perspektivet ska ha ett inflytande när beslut fattas i frågor som rör asyl- och flyktingmottagandet.

Aktiviteter:

- › SKL ska agera för att det lokala och regionala perspektivet i mottagandet av asylsökande och nyanlända tas i beaktning i beslut som fattas på EU-nivå.
- › SKL ska delta i de sammanhang där kunskaps- och erfarenhetsutbyte mellan medlemsländerna sker på området, bland annat inom ramen för det nätverk som CEMR har startat.
- › SKL ska bevaka utvecklingen av de nya förslagen och vad de får för konsekvenser för lokal och regional nivå.

E. EU:s vattendirektiv – bättre hänsyn till lokala förutsättningar

Viljeinriktning:

- SKL vill att samtliga direktiv lägger större fokus på uppströmsarbetet, det vill säga att större krav bör ställas på tillverkare av kemikalier, läkemedels-producenter med mera. Det är inte kostnadseffektivt att kontinuerligt ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.
- SKL vill att EU underlättar arbetet med skyddet av dricksvatten, och i slutförhandlingen av dricksvattendirektivet är det viktigt att säkerställa att detaljstyrning undviks och överlåts till vattenproducenterna och de lokala tillsynsmyndigheterna genom krav på riskbaserat arbete och möjlighet till särskilt fokus på nationella förutsättningar.
- SKL vill att ramdirektivet för vatten tar större hänsyn till mänsklig påverkan. Undantagsmöjligheterna måste utvecklas och ta bättre hänsyn till verksamheter som fyller viktiga samhällsfunktioner ex avloppsreningsverk, bostadsbyggande och annan nödvändig infrastruktur. Det måste också ta ökad hänsyn till att vattenmiljöerna förändrats naturligt, bland annat på grund av att ett varmare klimat leder till förändrade ekologiska tillstånd som det i stort saknas möjlighet att reglera, särskilt på lokal nivå
- SKL vill att avloppsdirektivet blir mer flexibelt, framför allt när det gäller utsläppskrav med tanke på att förhållandena varierar stort mellan och inom medlemsstaterna. Ett tydligt och flexibelt direktiv kan ge prövnings- och tillsynsmyndigheter möjlighet att sätta relevanta krav för just den valda lokaliseringen av reningsverket.
- SKL vill att det på nationell nivå blir en mer sammanhållen syn på vattenfrågorna. Det är viktigt att nationella myndigheter med ansvar för olika delar av frågorna samordnar sig med varandra och med kommunerna.

Aktiviteter:

- SKL ska på ett tidigt stadium samordna dricksvattenarbetet med ansvariga departement, centrala myndigheter och Svenskt Vatten.
- SKL ska delta i de sammanhang och i de konsultationer som kommissionen väntas arrangera.
- SKL ska även fortsättningsvis delta i arbetet med revideringen av dricksvatten-direktivet genom berörda paraplyorganisationer, till exempel, CEEP och EurEau.
- SKL driva på arbetet att få till stånd en expertgrupp om vatten inom CEMR.
- SKL ska föra en kontinuerlig diskussion med Europaparlamentet och Sveriges ständiga representation för att säkerställa att de känner till SKL:s position och arbetar för att lyfta fram förbundets frågor i förhandlingarna.

F. Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa

Viljeinriktning:

- › SKL vill att samtlig EU-lagstiftning lägger större fokus på uppströmsarbete och insatser vid källan, det vill säga att högre krav ställs på tillverkare av plaster, kemikalier, läkemedelsproducenter med flera. Det är inte kostnadseffektivt att bara ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.
- › SKL vill att plastfrågan diskuteras utifrån både tillverknings- och saneringsperspektivet. Lösningen bör vara att helt och hållet fasa ut tillverkningen av skadliga plaster, till förmån för andra material. Utfasningen bör ske i enlighet med substitutionsprincipen och inledas med plaster med lång livslängd och med en miljöstörande nedbrytningsprocess. Det bör ske enligt en fastställd tidplan för att möjliggöra för branscher att utveckla likvärdiga ersättningsmaterial. Dispens ska ges för plaster som behövs för särskilda ändamål, till exempel medicinsk utrustning, laboriematerial och så vidare. Vad gäller saneringen av de skador som uppstår till följd av plastanvändningen, inte minst de stora mängderna skräp i haven, bör EU agera gemensamt för att säkerställa att inte enbart lokala och regionala myndigheter med kust bär kostnaderna för upprensning.
- › SKL anser att producentansvaret bör ge full kostnadstäckning för de skador på miljön, hälsan och ekonomin som okontrollerad spridning av plast kan medföra.

Aktiviteter:

- › SKL påverkar aktivt EU-nivån för att ge svenska kommuner, landsting och regioner bättre förutsättningar att minska användningen av plast och för ett de ska få full kostnadstäckning när de måste hantera plastavfall i renings- eller avloppsverk eller rensa upp marint skräp vid kusten.
- › SKL deltar aktivt i CEEP:s och CEMR:s påverkansarbete inom ramen för handlingsplanen för den cirkulära ekonomin, plaststrategin samt övriga initiativ med bäring på plastfrågan.
- › SKL sprider goda erfarenheter från svenska kommuners omställning till en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i europeiska och internationella sammanhang, bland annat i arbetet att förhindra spridningen av mikroplaster från konstgräsplaner, effektiv energiåtervinning från avfallsförbränning samt upphandlingar som verktyg för att fasa ut oönskade plaster.

G. Mobilitet och infrastruktur

Viljeinriktning:

- › SKL är positiv till en översyn av TEN-T vilket innebär goda möjligheter att stärka regionala och kommunala intressen.
- › SKL förordar ett snabbare genomförande av TEN-T nätverket men är kritiska till förslaget om bindande åtgärder på nationell nivå. SKL menar att genomförandet av TEN-T bättre kan främjas på frivillig väg genom dialog och koordinering mellan berörda parter och länder. EU-koordinatorer skulle exempelvis kunna stötta gränsöverskridande projekt där kommissionen kan vidareutveckla sin roll som samordnande.

Aktiviteter:

- › SKL ska bevaka och föra fram regionala och kommunala intressen i kommissionens pågående översyn av TEN-T.
- › SKL ska bevaka och föra fram regionala och kommunala intressen i kommissionens pågående arbete med rationaliseringsåtgärder av det transeuropeiska transportnätet.

H. Horisont Europa

Viljeinriktning:

- › SKL vill möjliggöra ett högt deltagande i programmet.
- › SKL vill att Horisont Europa på ett konkret sätt samordnas med framför allt sammanhållningspolitikens ekonomiska instrument så att goda synergieffekter blir följderna och att medlemmarnas investeringar i kapacitetshöjande infrastruktur för forskning och innovation får god avkastning.
- › SKL vill att Horisont Europas inriktning på samhällsrelevant FUI stärks och får kopplingar till nationell, regional och lokal FUI-finansiering.

Aktiviteter:

- › SKL ska bistå Regionkommitténs rapportör i arbetet med att avge ett yttrande över kommissionens förslag till en förnyad europeisk agenda för forskning och innovation.
- › SKL ska fortlöpande ha kontakter med de beslutande institutionerna och svenska regeringen i syfte att påverka ramverket i gynnsam riktning för våra medlemmar.
- › SKL ska uppvakta nationell genomförandeorganisation för att säkerställa att lokala och regionala aktörer involveras i implementeringen av programmet.
- › SKL ska samverka med de nationella myndigheter som ges ansvar för program-implementeringen.

EU:s styrning, framtid och horisontella frågor

Prioriterad fråga 2019 - EU:s framtida långtidsbudget efter 2020

EU-kommissionen presenterade den 2 maj 2018 sitt förslag till långtidsbudget för perioden 2021–2027. Kommissionen föreslår en budget på 1 135 miljarder euro i åtaganden i 2018 års priser, vilket medför förslag på en höjning av medlemsavgifterna till cirka 1,11 procent av EU 27:s BNI.

Diskussionerna om vilken monetär omfattning EU:s kommande långtidsbudget ska ha präglas av Storbritanniens beslut att lämna unionen och Brexits påverkan på finansieringen av den kommande långtidsbudgeten. Att kommissionen har valt att presentera en relativt sett större budget trots britternas utträde har väckt kritik bland flertalet av de så kallade nettobetalande medlemsstaterna.

I förslaget till kommande långtidsbudget märks särskilt satsningar på försvar, säkerhet, migration och gränskontroll. Kommissionen vill också att EU ökar ambitionsnivån gällande digitalisering, forskning och innovation, utbildning och ungdomars sysselsättning, jämfört med innevarande period. Budgetförslaget innefattar en rad regeländringar och lättnader för att minska byråkratin, en rad sammanslagningar av mindre program till större, samt större möjlighet till flexibilitet inom och mellan olika program och fonder. Kommissionen föreslår

även nya egna medel på budgetens intäktssida. Kommissionen föreslår också att konditionalitet införs i budgeten.

I slutet av maj och början av juni presenterade kommissionen de förordningar som ska styra innehållet i de olika programmen och fonderna. Mer om detta kan du läsa i andra delar av den här skriften, men också på SKL:s hemsida.

SKL:s styrelse antog i september en skrivelse om kommissionens förslag till EU:s framtida långtidsbudget. SKL välkomnar flexibilitet, sammanslagningar av program, möjlighet till flerfondsprogram och introduktion av konditionalitet. Förbundet anser att två av de föreslagna nya egna medlen (en andel av inkomsterna från utauktioneringen av det europeiska utsläppshandelssystemet respektive ett nationellt bidrag beräknat utifrån mängden icke-materialutnyttjat plastförpackningsavfall) kan ha goda effekter på utsläppen av växthusgaser respektive genomförandet av den europeiska plaststrategin och är därför försiktigt positivt till dessa.

SKL välkomnar att förslaget till långtidsbudget och särskilt programmet ESF+ är tänkt att bidra till förverkligandet av de gemensamma principer och målsättningar som slås fast i den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

SKL beklagar att budgeten saknar en tydlig jämställdhetsprofil och vill därför att jämställdhetsperspektivet genomgående stärks i förslaget. Förbundet vill även att jämställdhetsbudgetering fördjupas, sprids och systematiseras.

SKL saknar en väldefinierad långsiktig strategi för den nya programperioden, likt Europa 2020-strategin. Agenda 2030 skulle kunna vara en sådan ram för politiken och förbundet vill därför verka för att den synliggörs och tydliggörs i EU:s arbete.

Under hösten 2018 har förhandlingar om kommissionens förslag till långtidsbudget inletts. I rådet har medlemsstaterna först haft tekniska diskussioner som därefter övergått i en mer analytisk fas. Förslag till komponenter till en så kallad förhandlingsbox togs fram. Då denna publikation togs fram krävdes fortfarande mer diskussion kring bland annat rätt balans mellan nya prioriteringar och traditionella prioriteringar, flexibilitetsmekanismer, konditionalitet, respektive egna medel i rådet. Budgeten ska antas enhälligt i rådet.

Europaparlamentet antog i mitten av november ett yttrande om långtidsbudgeten, som sen ligger till grund för förhandlingsmandat för sektorsprogram och fonder. Europaparlamentet vill bland annat att budgeten ökar, att nya egna medel introduceras. De vill även öka budgeten för Horisont Europa, den så kallade Junckerplanen, till infrastruktur och små- och medelstora företag, samt att finansiering till den gemensamma jordbrukspolitiken och sammanhållningspolitiken bibehålls på nuvarande nivåer. Europaparlamentet kan dock formellt bara godkänna budgeten.

Regionkommittén antog sitt yttrande om budgeten den 9 oktober. Regionkommittén vill likt Europaparlamentet att EU:s långtidsbudget ökar.

Kommissionen har tidigare sagt att de vill se en överenskommelse om långtidsbudgeten inom ramen för Europaparlamentets mandatperiod. Stats- och regeringscheferna har dock tillbakavisat denna mycket snäva tidsplan. Det österrikiska ordförandeskapet har arbetat på under hösten för att komma så långt som möjligt i förhandlingsarbetet innan det rumänska ordförandeskapet tar över i januari 2019. SKL erfar att förhandlingen om en ny långtidsbudget blir klar i slutet av 2019 under det finska ordförandeskapet.

SKL avser att under 2019 fortsätta bevaka förhandlingarna kring förslaget till långtidsbudget, då den ger de ekonomiska förutsättningarna för sektorsprogrammen i nästa programperiod. Av särskilt vikt för våra medlemmar är den allmänna förordningens utformning, som enligt förslaget ska omfatta sju fonder: Regionalfonden, ESF+, Sammanhållningsfonden, Havs- och fiskerifonden, Asyl- och migrationsfonden, Fonden för inre säkerhet och det nya instrumentet för gränsförvaltning och visering. SKL framhåller principerna om partnerskap och flernivåstyre i både programutformande och implementering.

Kommissionen: Förslag till ny långtidsbudget 2021–2027

SKL: Förslag till skrivelse om EU:s nya långtidsbudget

Regionkommittén: Yttrande om EU:s nya långtidsbudget

Europaparlamentet: Interimsrapport om EU:s nya långtidsbudget

Rådet: Översikt EU:s nya långtidsbudget

Kontakt: Annika Lindberg

Diskussionerna om EU:s framtid fortsätter

Under våren kulminerar diskussionerna om Europas framtid och under toppmötet i Sibiu den 9 maj är avsikten att Europas ledare ska anta en principöverenskommelse om långtidsbudgeten för 2021–2027.

I sitt tal om tillståndet i unionen i september 2018 beskrev Jean Claude Juncker det som *”Sibiu is the moment we must offer all Europeans a strong perspective for the future”*. Toppmötet kommer arrangeras i en kontext av att det är första mötet för Europeiska rådet utan Storbritannien och två veckor innan valet till Europaparlamentet. Juncker skriver i sin avsiktsförklaring för 2019 att Sibiu är avgörande för att EU:s ledare att dels återskapa förtroendet för en union med en medlem mindre men också en ny budgetperiod vilket sätter ramar för unionens framtid. Det är viktigt att principöverenskommelsen om budgetperioden för 2021–2027 är på plats innan valet för att medborgare ska veta vilket Europa de tar ställning till. Enligt Juncker är det framförallt inom ett par områden som det skett framsteg: det ekonomiska partnerskapsavtalet med Japan, färdigställandet av den ekonomiska monetära unionen, ett starkare EU globalt och nästkommande långtidsbudget.

Europaparlamentet har under hösten 2018 löpande hållit i debatter med EU:s ledare. Under 2018 har 16 av Europas ledare hållit anföranden och debatterat EU:s utmaningar och framtid med EP-ledamöterna.

Rådet fortsätter med framtidsdiskussionen genom "Leaders' Agenda", som innebär informella och formella möten på sakområden där det råder oenighet och det är svårt att finna lösningar. Under hösten 2018 och våren 2019 träffas EU:s ledare för att diskutera en rad områden så som: migration, EMU, cybersäkerhet, EU:s yttre gränser, handel och långtidsbudgeten.

Arbetet är tänkt att mynna ut i en ny strategisk agenda för EU för åren 2019–2024. Förberedelsen för agendan görs i Sibiu och antas på det formella rådsmötet den 20–21 juni i år.

Under Regionkommitténs plenarsession 8–9 oktober 2018 höll ordföranden Karl-Heinz Lambertz sitt årliga tal om "tillståndet i EU: regionernas och städernas ståndpunkter", ett svar på Jean-Claude Junckers tal om tillståndet i EU. Årets tal fokuserade på framtidsdiskussionen för unionen där ordföranden för kommittén bland annat lyfte behovet av att stärka rollen för regioner och städer i utformandet av EU:s framtid och mer inflytande i unionens beslutsfattande. Under oktober antogs även yttrandet om hur förtroendet för EU ska återbyggas hos medborgarna. Talet och yttrandet ligger till grund för kommitténs ståndpunkt om Europas framtid och förmedlas vidare till rådet och europaparlamentet inför de kommande toppmötena och valet till europaparlamentet.

I vitboken om EU:s framtid presenterar kommissionen fem scenarier för hur EU skulle kunna utvecklas fram till 2025 beroende på hur medlemsländerna väljer att agera. Scenarierna är inte nödvändigtvis de fem mest troliga utvecklingarna utan kan snarare ses som illustrationer som belyser sannolika konsekvenser av de politiska val som görs i unionen framöver. Alla scenarier utgår från att de kvarvarande 27 medlemsländerna fortsätter som en union.

De fem reflektionspapprena

1. *EU:s sociala dimension*

I diskussionsunderlaget presenterar kommissionen tre olika alternativ för hur socialpolitiken inom EU kan utvecklas fram till 2025. Alternativen går ut på att utveckla gemensamma regler som idag finns inom unionen för bland annat arbetsmiljö och vilotider, att enbart euroländerna fördjupar samarbetet inom det socialpolitiska området samt att alla medlemsländer fördjupar socialpolitiken tillsammans.

2. *Hur vi bemöter globaliseringen*

Kommissionen ger i diskussionsunderlaget sin bild av hur EU bäst kan bemöta globaliseringens utmaningar och ta vara på dess möjligheter. Kommissionen ger dels en bild av nuläget och dels en bild av hur globaliseringen kan komma att se ut år 2025. Förslaget på åtgärder som unionen bör vidta inom både utrikes- och inrikespolitiken för att bäst bemöta globaliseringen.

3. *En fördjupad ekonomisk och monetär union*

Diskussionsunderlaget anger möjliga vägar framåt för att fördjupa och fullborda den ekonomiska och monetära unionen fram till 2025. Underlaget innehåller förslag på konkreta åtgärder som kan vidtas fram till valet till Europaparlamentet 2019 samt ett antal alternativ för åren därefter.

4. *Det europeiska försvarets framtid*

Kommissionen presenterar i diskussionsunderlaget tre scenarier för EU:s framtida försvar: ett med samarbete inom säkerhet och försvar, ett med delat ansvar samt ett med ett gemensamt säkerhets- och försvarsarbete.

5. *Framtiden för EU:s finanser*

I diskussionsunderlaget presenterar kommissionen olika alternativ för den framtida finansieringen av EU-samarbetet. Underlaget diskuterar olika finansieringsalternativ kopplat till de fem scenarierna om möjliga vägar för EU som presenteras i vitboken. Alternativen är beroende av hur medlemsländerna vill samarbeta kring olika frågor och hur mycket det ska få kosta.

Ministerrådet: *From Rome to Sibiu – The European Council and the Future of Europe debate, Leaders' Agenda*

Kommissionen: *Vitbok om EU:s framtid och vägen dit, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension, Diskussionsunderlag – Hur vi bemöter globaliseringen, Diskussionsunderlag om en fördjupad ekonomisk och monetär union, Diskussionsunderlag om EU:s framtida försvar, Diskussionsunderlag om framtiden för EU:s finanser, Onlinekonsultation om Europas framtid, Avsiktsförklaring om tillståndet i unionen 2018, Jean Claude Junckers tal om tillståndet i unionen 2018, European Political Strategy Center – State of the Union 2018 – Our destiny in our hands*

Europaparlamentet: *Debatterna i Europaparlamentet, Briefing Future of Europe Debates II*

Regionkommittén: *Reflektioner om Europa – hur medborgarna i regioner och städer uppfattar Europa, Städerna och regionerna behöver Europeiska unionen – Europeiska unionen behöver sina städer och regioner, Reflektioner om Europa: de lokala och regionala myndigheternas synpunkter på hur man ska återuppbbygga förtroendet för EU*

Kontakt: *Dag Håkansson*

Fortsatt arbete för att stärka Sveriges röst i EU

Med siktet inställt på valet till Europaparlamentet arbetar nu SKL och många av våra medlemmar vidare med att öka informationen och kunskaperna kring Sveriges EU-arbete. Vid avslutningen av EU-handslagen den 8 maj 2018 konstaterades att samtliga aktörer är eniga om att arbetet måste fortgå och vara långsiktigt. EU-ministern som bjöd in till mötet konstaterade att det finns flera goda incitament för att insatserna kommer fortsätta även framöver. Dels att åtagandena är väl förankrade i kommuner, landsting och regioner, att många aktörer integrerat EU-perspektivet i det löpande arbetet och att många uttryckte en vilja att fortsätta det påbörjade arbetet. Vid samma möte konstaterades också att det är ett gemensamt mål att öka det svenska valdeltagandet i Europaparlamentsvalet den 26 maj 2019. Nu planerar SKL informationsaktiviteter som förberedelse inför EU-valet, utbildningar för våra nyvalda förtroendevalda, direktsändningar med mera.

Bakgrunden till EU-handslagen är det seminarium som EU-ministern bjöd in arbetsmarknadens parter till i december 2016. Detta EU-handslag var startskottet för att gemensamt arbeta för att stärka delaktigheten, kunskapen och engagemanget i

Sverige när det gäller frågor som beslutas inom EU-samarbetet. Vid EU-handslaget presenterade regeringen och parterna de åtgärder som var och en kommer att vidta för att bidra till ökad kunskap, information och stärkt delaktighet i EU-arbetet i Sverige. Målet var att dessa åtaganden skulle bidra till en starkare svensk röst i EU och SKL åtog sig att arbeta aktivt med kunskapshöjande insatser gällande EU:s påverkan på den lokala och regionala politiken genom en rad olika insatser under året. Sammanlagt har 28 kommuner, 11 regioner samt en rad medlemmar via samarbetsorganen och förbunden Sydöstra Skånes samarbetskommitté, Kommunförbundet Skåne, Göteborgsregionens kommunalförbund samt Europaforum Norra Sverige ingått EU-handslag.

SKL tog under våren 2017, i enlighet med förbundets åtagande, fram ett utbildningsupplägg i samarbete med Sieps (Svenska institutet för europapolitiska studier). Fram till sommaren 2018 har SKL och Sieps tillsammans genomfört ett tiotal kunskapshöjande seminarier hos SKL:s medlemmar runt om i landet. Flera utbildningstillfällen genomfördes under hösten 2018 och fler planeras under våren 2019 i samband med att nyvalda förtroendevalda kommer på plats i kommuner, landsting och regioner.

Seminarierna, som främst riktas till förtroendevalda, har utarbetats i dialog med medlemmarnas EU-samordnare (eller motsvarande) för att anpassas till respektive medlems behov. De har vidareutvecklats under tiden för att säkerställa att relevanta sakfrågor behandlas samt att lämpliga deltagare nås.

Utbildningen finns också filmad och tillgänglig på videokanalen SKL Play. Den är indelad i olika tematiska kapitel för att du enklare ska hitta de avsnitt som passar just dig eller din målgrupp.

SKL åtog sig också att uppdatera förbundets rapport om EU i lokalpolitiken. Den uppdaterade versionen presenterades under våren 2018 och där slås fast att ungefär hälften av alla beslut som fattas i kommunfullmäktige påverkas, direkt eller indirekt, av beslut fattade på europeisk nivå. Rapporten finns att ladda ned och beställa i SKL:s webbutik. Utöver den uppdaterade delen innehåller rapporten två nya avsnitt. Båda kan fungera som inspiration för hur kommuner, landsting och regioner kan arbeta med EU-relaterade frågor samt arbeta för att påverka beslut som fattas inom EU.

SKL: *Delaktighet i EU, Yttrande, EU-handslaget, EU i lokalpolitiken 2018*

Regeringen: *Utredning om delaktighet i EU, Debattartikel om EU-handslaget*

Statskontoret: *PM om myndigheternas arbete med delaktighet i EU-frågor*

Kontakt: *Karin Flordal*

EU:s medborgarinitiativ

Medborgarinitiativet ger alla som är medborgare i ett av EU:s medlemsländer och har uppnått rösträttsålder för Europaparlamentet rätt att direkt vända sig till kommissionen med en uppmaning om att föreslå lagar på områden där EU har befogenhet att stifta lagar, till exempel miljö, transport eller folkhälsa. Ett medborgarinitiativ måste få stöd från minst en miljon EU-medborgare från minst sju av de 28 EU-länderna.

Kommissionen har utvärderat EU:s medborgarinitiativ och föreslagit förändringar. De lyfter bland annat fram problem med namninsamling över nätet och att det är olika krav för att skriva under i olika länder. Av de över 50 medborgarinitiativ som initierats har endast fyra initiativ samlat in minst en miljon underskrifter och gått igenom hela processen.

De fyra initiativ som uppnått det antal stöd-förklaringar som krävs och lagts fram för kommissionen

- › ”Vatten – en mänsklig rättighet” (Right2Water),
- › ”En av oss” (One of Us),
- › ”Avskaffa djurförsök” (Stop Vivisection) och
- › ”Förbjud glyfosat” (Ban Glyphosate).

Regionkommittén förespråkar starkt deltagardemokrati inom EU och har uttryckt en vilja att fortsätta utveckla medborgarinitiativet som ett verktyg för att främja en europeisk debatt om frågor som är angelägna för EU-medborgarna. Regionkommittén har också pekat på hinder och orsaker till att det är så få initiativ som uppnått en miljon underskrifter och har föreslagit åtgärder för att underlätta för fler medborgarinitiativ framöver. Det handlar exempelvis om att förenkla proceduren och att öka medvetenheten och kunskapen om hur människor kan föreslå och stödja medborgarinitiativ.

Mot bakgrund av parlamentets krav, de förslag som Regionkommittén lyft fram och ett offentligt samråd där även SKL deltog, föreslog kommissionen slutligen en ny förordning om medborgarinitiativet. Förslaget innebär bland annat att sänka rösträttsåldern för undertecknare till 16 år, förenkla formulären för att samla in stöd, tillåta alla EU-medborgare att stödja ett medborgarinitiativ oberoende av deras hemvist och att förlänga den tidsperiod under vilken ett medborgarinitiativ granskas. Detta förslag granskas för närvarande av parlamentet och ministerrådet (det ordinarie lagstiftningsförfarandet).

Kommissionen: *EU:s medborgarinitiativ*

Kontakt: *Björn Kullander*

Arbetet med Europa 2020-strategin och den europeiska planeringsterminen

EU och dess medlemsländer har genom Europa 2020-strategin enats om konkreta målsättningar inom sysselsättning, forskning och utveckling (FoU), klimatförändringar och energi, utbildning samt kampen mot fattigdom och social utestängning som EU ska nå senast år 2020. Medlemsländerna har i sin tur anpassat de övergripande målen till nationella mål utifrån nationella förutsättningar. Strategin har fungerat som utgångspunkt för den europeiska politiken och för EU:s långtidsbudget för perioden 2014–2020. EU:s sammanhållningspolitik samt sektorsprogram under perioden ska finansiera projekt vilka bidrar till måluppfyllelsen inom de fem områdena.

Arbetet med Europa 2020-strategin löper på, men kommissionen har tydligt nedprioriterat strategin på politisk nivå. Samtidigt har kommissionen valt att utveckla och stärka den europeiska planeringsterminen. Den europeiska termen är kommissionens verktyg för ekonomisk styrning och används för att övervaka och främja det nationella genomförandet av Europa 2020-strategin. I en årlig cykel följs framsteg mot måluppfyllelsen löpande upp.

Arbetet med planeringsterminen startar med att kommissionen antar en årlig tillväxtöversikt under hösten. I början av året därpå presenterar kommissionen landrapporter utifrån tillväxtöversikten med fokus på medlemsländernas förutsättningar, möjligheter och hinder för tillväxt, investeringar och sysselsättning. I den tillväxtöversikt som presenterades i november 2018 konstateras

att den ekonomiska tillväxten fortsätter för sjätte året i EU, men är mindre dynamisk. Sysselsättningen fortsätter att öka och arbetslösheten har sjunkit till nivåer innan den ekonomiska krisen 2008. Mer än 10 miljoner uppskattas ha blivit hjälpta ur fattigdom eller social exkludering de senaste åren. Däremot är produktivitetstillväxten dämpad och spridningen av digitala teknologier går långsamt. Det finns en rad utmaningar för EU: åldrande befolkning, digitalisering och dess betydelse för jobb, klimatutmaningen och ohållbart användande av naturresurser. Dessa utmaningar kopplat till en global osäkerhet innebär att EU måste bli mer inkluderande och motståndskraftigt, bibehålla makroekonomisk stabilitet, hantera höga skuldnivåer och skapa en buffert mot externa eller interna chocker.

I landrapporten om Sverige från mars 2018 konstaterar kommissionen att den svenska ekonomin fortsätter att utvecklas positivt, tillväxten är fortsatt hög och väntas fortsätta öka. Det är även en positiv utveckling gällande investeringar och sysselsättningsnivån. Sverige väntas nå de nationella målen kopplade till Europa 2020-strategin, men kommissionen pekar ut att framstegen gällande FoU och målsättningarna på området för energi-effektivisering är fortsatt svagare än för övriga områden. Även för 2018 pekas bostadsmarknaden och hushållens höga skuldsättning ut som de två huvudsakligt problematiska delarna. Kommissionen betonar även ett antal övriga områden som utgör potentiella hinder för tillväxt och hög sysselsättningsgrad. Dessa områden känns igen från 2017 års rapport: etablering av personer med låg utbildning och migranter på arbetsmarknaden. Det konstateras att denna utmaning kommer att bestå och öka under de kommande åren med hänvisning till asylmottagandet 2015. Nyanlända elever måste också integreras bättre i undervisningen, ett större glapp i kunskapsnivån mellan elever från olika sociala grupper konstateras och denna utmaning förstärks ytterligare av lärarbristen.

Som en del av den europeiska terminen rapporterar medlemsländerna årligen in till kommissionen hur Europa 2020-strategin införlivas i den nationella politiken genom så kallade nationella reformprogram. Till det nationella reformprogrammet gör SKL, som en av arbetsmarknadens parter och som företrädare för den lokala och regionala nivån inspel om framgångsrikt arbete

på lokal och regional nivå, som med hjälp av EU-finansiering bidrar till strategins måluppfyllelse. År 2018 fokuserade inspelen från den lokala och regionala nivån främst på projekt som syftar till bättre integration och som svarar mot målsättningarna inom sysselsättning, utbildning och social inkludering. Exempel på projekt inom miljö, klimat samt forskning och innovation finns med i sammanställningen till det nationella reformprogrammet.

Kommissionen gör sedan en bedömning av de nationella initiativen och presenterar i slutet av våren så kallade landspecifika rekommendationer till alla medlemsländer. För Sveriges del har de landspecifika rekommendationerna under flertalet år handlat om hushållens höga skuldsättning och obalanserna på bostadsmarknaden.

Nytt för 2018 är att den europeiska pelaren för sociala rättigheter delvis ska implementeras via planeringsterminen. Med anledning av detta har kommissionen infört en social resultattavla som en del av den europeiska planeringsterminen. Medlemsstaterna jämförs däri med ett EU-genomsnitt inom 12 olika områden som rör till exempel jämställdhet på arbetsmarknaden, levnadsvillkor och fattigdom, ungdomar, arbetsmarknadens dynamik och barnomsorg.

SKL träffar löpande Statsrådsberedningen och arbetsmarknadens parter samt kommissionens representation för att diskutera tillväxt- och sysselsättningsfrågor inom ramen för Europa 2020-strategin. SKL har i flera sammanhang efterfrågat en ny långsiktig och sammanhållen tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU och uppmanat regeringen att verka för en uppföljare till Europa 2020-strategin.

Flera av förbundets medlemmar ser just nu över sina regionala utvecklingsstrategier och efterfrågar besked om vad som kommer att bli styrande för nästa programperiod. Flera av dem har också, i brist på konkreta EU-initiativ, tagit fram utvecklingsplaner utifrån målsättningarna i Agenda 2030, där det tas ett mer holistiskt grepp på hållbarhetsfrågorna än i den nuvarande tillväxtstrategin. År 2018 aviserade kommissionen att analysen i de nationella landrapporterna som presenteras i början av 2019 skulle få ett starkare lokalt och regionalt perspektiv. Detta kan förstås som ett led i att knyta den europeiska planeringsterminen närmare till sammanhållningspolitiken.

SKL: Om Europa 2020-strategin

Kommissionen: Europa 2020-strategin,
Europeiska planeringsterminen

Regeringen: Om Europa 2020-strategin,
Nationella reformprogrammet 2018

Regionkommittén: Europa 2020 Övervakningsplattform

Kontakt: Annika Lindberg, Malin Looberger

Genomförandet av Agenda 2030 i Sverige och EU

Sedan Agenda 2030 för hållbar utveckling antogs i FN:s generalförsamling 2015 har genomförandet av agendan och de globala hållbarhetsmålen diskuterats intensivt i Sverige. I mars 2016 tillsatte regeringen en delegation med uppdrag att stödja och stimulera Sveriges genomförande av Agenda 2030. Delegationen presenterade ett förslag till handlingsplan för regeringen för det svenska genomförandet av agendan i början på juni 2017. I en skrivelse till regeringen svarade SKL på förslaget till handlingsplan och välkomnade i allt väsentligt förslaget samt poängterade de lokala och regionala nivåernas avgörande betydelse för delaktighet och implementering av Agenda 2030 för hållbar utveckling. Baserat på bland annat delegationens förslag beslutade regeringen i juni 2018 om en handlingsplan för genomförandet av agendan för åren 2018–2020. Handlingsplanen belyser att kommuner och landsting genomför Agenda 2030 på frivillig grund, men att det krävs arbete för att höja kunskapsnivån om hur kommuner och landsting kan arbeta sammanhållet och långsiktigt med socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbar utveckling.

Under våren 2018 har SKL uppdaterat en exempelinsamling över vad kommuner, landsting och regioner gör inom området. Vidare driver Svenska FN-förbundet tillsammans med SKL ett pilotprojekt där sju kommuner, landsting och regioner är med för att utveckla och ta fram utbildnings- och kommunikationsmaterial om Agenda 2030 till politiker och tjänstepersoner i kommuner, landsting och regioner. I slutet av året stängdes en andra ansökningsomgång till projektet för deltagande under 2019. Projektet kommer att pågå i tre år.

Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) har fått i uppdrag att ta fram lokala och regionala indikatorer som ska stödja kommuner och landsting arbetet med Agenda 2030. Publicering av nyckeltalen samt vägledning ska publiceras i SKL:s jämförelsedatabas Kolada i mars 2019.

Kommissionen publicerade i november 2016 meddelandet om hållbar utveckling och EU:s genomförande av Agenda 2030. I juni 2017 antog Europeiska rådet rådslutsatser angående Agenda 2030 där kommissionen uppmanades att undersöka alla möjliga medel att nå målen.

Den 14 juni 2018 presenterade kommissionen sitt förslag gällande budgeten för EU:s yttre åtgärder som en del i den kommande långtidsbudgeten för 2021–2027. Den nya budgetstrukturen ger enligt kommissionen den ekonomiska bas som krävs för att bidra till att utrota fattigdom och främja hållbar utveckling, välbefinnande, fred och stabilitet i linje med genomförandet av Agenda 2030 globalt.

Kommissionen har även en multi-stakeholder platform som startade i maj 2017 för att ge stöd och råd åt kommissionen i implementeringen av Agendan 2030. Bland annat finns en undergrupp för Agenda 2030 på lokal och regional nivå som hittills träffats två gånger. Plattformen publicerade i oktober 2018 en rapport till kommissionen, som kan tjäna som underlag till det reflektionspapper som kommissionen har aviserat för 2019: ett hållbart EU fram till 2030.

SKL följer kommissionens, delegationens, regeringens och medlemmarnas arbete och bevakar konkretiseringen av genomförandet.

SKL: Agenda 2030, Kartläggning av Agenda 2030 och SKL:s inriktningsdokument 2016–2019

Kommissionen: EU:s strategi för hållbar utveckling, Pressmeddelande för hållbar utveckling, Budget för yttre åtgärder, Multi-stakeholder platform

Regeringen: Regeringens arbete med Agenda 2030 och globala målen

Delegationen för genomförande av Agenda 2030: Webbplats

Rådet för främjande av kommunala analyser: Webbplats

FN: Agenda 2030 och de globala utvecklingsmålen

Kontakt: Kerstin Blom Bokliden, Matilda Lindberg, Annika Lindberg

Regional utveckling och samarbete

Prioriterad fråga 2019 – En kraftfull och utvecklade sammanhållningspolitik efter 2020

I maj 2018 presenterade EU-kommissionen sitt förslag till flerårig budgetram för EU liksom specifika förordningsförslag för Regionalfonden och Socialfonden. Förhandlingar mellan medlemsstaterna inleddes formellt under september månad.

Näringsdepartementet skickade hela förordningspaketet på remiss till drygt 200 remissinstanser. De flesta regioner och även vissa kommuner svarade på remissen. SKL lämnade synpunkter på ett antal frågor i sitt remissyttrande.

SKL är positiva till den föreslagna tematiska inriktningen för Regionalfonden, som innebär att 85 procent av Regionalfondens medel ska inriktas mot att stödja insatser för:

1. Ett smartare Europa, som bland annat handlar om att förbättra forsknings- och innovationskapaciteten och att säkra nyttan av digitalisering.
2. Ett grönare och mer koldioxidsnålt Europa, som handlar om att främja åtgärder för energieffektivisering och riskförebyggande insatser kopplat till klimatförändringarna.
3. Hållbar stadsutveckling.

Inriktningen ligger i linje med de prioriteringar man har i regionerna. Förbundet har dock framhållit att det måste finnas en flexibilitet att anpassa programmen utifrån regionala förutsättningar och behov.

SKL har också särskilt påtalat att Socialfonden måste samordnas tydligare med Regionalfonden och kopplas bättre till regionernas ansvar att samordna kompetensförsörjningsarbetet i regionerna.

SKL beklagar att Landsbygdsprogrammet inte omfattas av de gemensamma bestämmelserna och det faktum att det helt saknas en referens till Landsbygdsprogrammet i den del av förordningen som beskriver genomförandet av Lokalt ledd utveckling (LEADER). Förbundet tycker att det är olyckligt att kommissionen väljer att hålla isär dessa båda politikområden. Landsbygdsutveckling är enligt förbundets mening en del av regionernas ansvar för utvecklingen i territoriet. Åtskillnaden mellan fonderna försvårar samordningen mellan den regionala tillväxtpolitiken och landsbygdspolitiken i Sverige.

SKL har också framhållit att förbundet saknar förslag om en uppdaterad tillväxt- och sysselsättningsstrategi för EU. EU 2020 har fungerat som ett viktigt styrinstrument, bland annat för regionernas arbete med de regionala utvecklingsstrategierna. Det är också ett dokument som bidrar till en mobilisering av kommuner och regioner runt om i EU mot gemensamma målsättningar.

SKL anser att budgetanslaget för Interreg bör behållas på samma nivåer som i nuvarande programperiod. Förbundet ställer sig kritiskt till att enbart landgräns ska gälla i de gränsöverskridande programmen. SKL vill att kommissionen fortsatt möjliggör för bilaterala projekt i mindre skala och har därför uppmanat regeringen att verka för att den nuvarande 150 km gränsen över vatten bibehålls alternativt att dessa program på annat sätt tillåts fullföljas (till exempel inom ramen för de större transnationella samarbetsprogrammen). SKL välkomnar kommissionens initiativ till interregionalt samarbete avseende innovation och smart specialisering. Detta är något som många svenska regioner efterfrågar.

En fråga som har seglat upp under hösten är frågan huruvida den partnerskapsöverenskommelse som varje medlemsstat ska ingå med kommissionen ska vara obligatorisk eller ej. Förbundet anser att principen om partnerskap och flernivåstyre är en central del i sammanhållningspolitiken. Vilka intressenter som ska involveras i utformningen och genomförande av programmen föreslås regleras i förordningarna. För kommuner och regioner är det av största vikt att denna princip fortsatt ska gälla, då den säkerställer ett lokalt och regionalt inflytande över sammanhållningspolitiken.

Kommissionen vill nå en överenskommelse om budgeten och sektorsförslagen under våren 2019, innan valet till Europaparlamentet. Tidtabellen är dock mycket osäker. Förra förhandlingen tog 29 månader.

SKL: SKL:s synpunkter på EU:s framtida sammanhållningspolitik, Skrivelse om EU-fonder inom det sammanhållningspolitiska området, SKL:s prioriterade EU-frågor 2019, SKL:s EU:s fonder och program 2014–2020, SKL:s rapport Regionalt utvecklingskapital

Kommissionen: Förslag på förordningar för sammanhållningspolitiken efter 2020

Kontakt: Ellinor Ivarsson

Prioriterade fråga 2019 - Horisont Europa

I maj lämnade EU-kommissionen sitt förslag gällande ett nytt ramprogram för forskning och innovation. Nuvarande ramprogram Horisont 2020 avslutas och det nya programmet kommer att löpa 2021–2027. Det föreslagna namnet på det nya programmet är Horisont Europa. Kommissionen har inför det nya programmet genomfört öppna kon-

sultationer till vilka SKL och förbundets medlemmar lämnat synpunkter. Regionkommittén har tagit initiativ till egna yttranden i syfte att påverka programmet. På nationell nivå i Sverige har Näringsdepartementet och Utbildningsdepartementet gemensamt samlat intressenter till samråd avseende programförslaget. SKL deltog i ett sådant samråd den 20 juni 2018.

Förslaget till nytt program betonar, liksom Horisont 2020 tidigare, att forskning och innovation är en av de starkaste och viktigaste drivkrafterna för europeisk utveckling och tillväxt. Kommissionens förslag till budget för programmet uppgår till drygt 90 miljarder euro, vilket innebär att detta är ett av de områden i EU:s långtidsbudget som föreslås få en förstärkning. Programmet kommer enligt förslaget att delas in i tre pelare med olika inriktning. Akademiskt baserad grundforskning finns i Pelare 1, Open science. Pelare 2 omfattar Global challenges and industrial competitiveness och pelare 3 avser Open innovation. Slutligen finns en pelare 4, Strengthening the European Research Area. Pelare 2 och 3 baseras på att forskning och innovation ska vara samhällsrelevant, göras i samproduktion med slutanvändare och inriktas på att lösa konkreta samhällsutmaningar. Förslaget innehåller också inrättandet av ett nytt organ, European Innovation Council, där en komponent kommer att vara förstärkning av lokala och regionala innovationssystem. I förslaget betonas också den viktiga roll som lokala och regionala aktörer samt offentlig sektor har i forsknings- och innovationssystem. SKL:s bedömning är att inriktningen på förslaget i flera avseenden motsvarar vad förbundet och dess medlemmar efterlyst, med en stark betoning på att forskning och innovation måste få ett genomslag i samhället och nyttiggöras där. Finansiellt ligger tyngdpunkten på pelare 2 och 3.

Under hösten 2018 tog Regionkommittén fram ett yttrande avseende kommissionens förslag om en förnyad EU-agenda för forskning och innovation. Birgitta Sacrédeus som är svensk ledamot i Regionkommittén är SEDEC-utskottets rapportör. Yttrandet ska antas den 6 februari.

Kommissionen: Pressmeddelande, Rättsakter och faktablad, En förnyad EU-agenda för forskning och innovation

SKL: Inspel till samrådet med regeringskansliet

Kontakt: Eva Marie Rigné

Utvecklingen av Europeiska Fonden för Strukturella Investeringar (EFSI) till EFSI 2.0

Sedan starten sommaren 2014 har Europeiska fonden för strategiska investeringar (EFSI) vuxit och till oktober 2018 har 344 miljarder euro investerats i samtliga 28 medlemsstater. I juli 2018 nåddes det första målet med investeringar på motsvarande 315 miljarder euro. För EFSI 2.0 är målet att nå 500 miljarder euro till år 2020. Projekt inom energi (20 procent), forskning och utveckling (21 procent) samt digitalutveckling (11 procent) dominerar bland de projekt som fått medel beviljade. Sammanlagt 32 procent av alla medel har gått till investeringar i små och medelstora företag, vilket är över målet på 25 procent. Kommissionen beräknar att mer än 793 000 små och medelstora företag kommer att kunna dra nytta av investeringsmedel som har en garanti genom EFSI.

Totalt har 2,7 miljarder euro investerats från EFSI, vilket väntas generera ytterligare 10 miljarder euro i investeringsmedel. I Sverige har antalet projekt med finansiering från EFSI ökat och i oktober 2018 fanns det 33 projekt inom infrastruktur och innovation. Det fanns 9 avtal med förmedlande banker som finansieras av Europeiska investeringsfonden (EIF) med stöd av EFSI. Med 294 miljoner euro i total finansiering väntas ge ytterligare 1,1 miljarder euro i investeringar till cirka 9330 små och medelstora företag och underlätta deras möjlighet till investeringskapital. Under hösten 2017 har lån stödda av EFSI beviljats för att bidra till investeringar i en stor vindkraftspark i närheten av Piteå. Volvo cars också har beviljats lån med stöd av EFSI till utveckling av effektiva hybridmotorer samt utveckling av nya elmotorer till bilar.

EFSI 2.0

Behovet av investeringar inom EU är stort och år 2016 gjorde kommissionen bedömningen att utvecklingen av EFSI hade börjat ta fart. Utifrån detta beslutades att förlänga tiden för fonden och att målet skulle vara att uppnå en investeringsvolym på 500 miljarder euro till 2020.

Detta ska göras genom att öka den så kallade additionaliteten, d.v.s. att investeringar ska göras i projekt där marknaden inte anser att avkastning och risk gör det lönsamt att investera. Med fondens

garanti från kommissionen och Europeiska Investeringsbanken (EIB) kan fler investerare hitta projekt som annars skulle vara för riskfyllda att investera i. Utöver detta ska fonden satsa mer på att hitta projekt som involverar flera medlemsstater.

Transparensen i beslutsprocesserna ska öka så att allmänheten kan få större insyn i de beslut som fattas av investeringskommittén och kunna kontrollera att de beslut som fattas görs utifrån additionalitetsaspekten. De som får ta del av de medel som investeras ska även göras mer medvetna om att medlen kommer från EFSI och att medlen garanteras av kommissionen och EIB.

För att bredda den geografiska spridningen av projekt som får finansiering ur EFSI, ska möjligheterna att kombinera stöd från olika fonder förbättras. Det gäller fonder som Europeiska struktur och investeringsfonden (ESIF) Horisont 2020, Fonden för sammanlänkat Europa, FSE.

Hittills har inte fonden tagit någon geografisk hänsyn, utan det har varit projektens karaktär och attraktivitet som varit i fokus. För att få en större geografisk spridning till de mindre medlemsstaterna kommer flera olika sektorer att få stöd från EFSI vilket kommer att underlätta för mindre utvecklade regioner och regioner som befinner sig i strukturell omvandling att ta del av medlen. Ett verktyg för att underlätta både användandet av flera olika fonder och att få andra sektorer att söka, blir den tekniska hjälp som kommissionen erbjuder projekt vid ansökningar via den europeiska investeringsrådgivningen.

Utöver dessa förändringar kommer medlemsstaterna att tillåtas använda medel från ESIF för att investera i EFSI. Kommissionen vill fokusera på projekt som arbetar med att utveckla metoder och tekniker som har positiv inverkan på miljön och vill gärna se att de ska få cirka 40 procent av medlen ur fonden.

Det finns en önskan om att fortsätta satsningen på små och medelstora företag (SME) och även möjliggöra för saminvesteringar med andra låneinstrument som COSME, InnovFin och EaSI Guarantee instrument. EFSI-finansieringen till SME kommer att nästan fördubblas från 5,5 miljarder euro till 10,5 miljarder euro. Dock kommer en minskning ske gällande infrastrukturprojekt där fonden endast ska gå in om det kan bidra till att attrahera privat kapital.

European Investment Advisory Hub (EIAH) kommer att utvecklas så att de kan ge bättre teknisk assistans till projekt som ska arbeta med miljöteknik, inom den cirkulära ekonomin, projekt inom den digitala sektorn och mellanstatliga projekt. De ska även kunna ge stöd i hur olika fonder kan användas tillsammans och där det är möjligt även bidra till ökad geografisk spridning.

European Investment Project Portal (EIPP) håller på att byggas upp och byggas ut. Där finns alla projekt som sökt stöd listade och där presumtiva investerare kan se var de finns geografiskt och vad de önskar göra med de investerade medlen. Syftet är att genom denna webbaserade plattform föras samman investerare med lämpliga projekt.

Framtida fond för strategiska investeringar föreslås: InvestEU

InvestEU-programmet ska samla dagens alla olika EU-finansieringsinstrument under ett tak och utöka Investeringsplanen för Europa, den så kallade Junckerplanen. De finansiella revolverande fonderna har vunnit politiskt stöd då dessa medel kan ses som särskilt effektiva i och med att de finns kvar i systemet och kan återinvesteras i nya tillväxtskapande insatser.

Kommissionen lanserade 2014 tillsammans med Europeiska Investeringsbanken (EIB) det gemensamma initiativet gällande den Europeiska Fonden för Strategiska Investeringar (EFSI). Satsningen har visat sig framgångsrik och under våren 2018 presenterade kommissionen InvestEU, ett förslag till nytt investeringsprogram där EU-garantier ska generera 650 miljarder euro. Syftet är att få fart på den europeiska investeringsviljan som fortfarande är lägre än tiden före finanskrisen 2008. Sammanlagt 13 av EU:s nuvarande finansieringsprogram ska samlas inom InvestEU-programmet.

Motivet för samhället att erbjuda den här typen av finansiella instrument är att man anser att marknaden misslyckas med att bland annat försörja företag med kapital i tillräcklig utsträckning. InvestEU ska tillsammans med en bankgaranti på 38 miljarder euro även omfatta ett rådgivningscenter och en portal som ska sammanföra investerare och projektansvariga i form av en lättillgänglig och användarvänlig databas.

InvestEU har fyra prioriterade områden:

- › Hållbar infrastruktur
- › Forskning, innovation och digitalisering
- › Små- och medelstora företag
- › Sociala investeringar och färdigheter

Under föregående och nuvarande programperiod har Sverige valt att använda medel från regionalfonden för att tillföra marknaden riskkapital genom att bygga upp åtta revolverande regionala fonder samt en grön fond som Almi Invest AB idag driver. Enligt kommissionens förslag blir det även möjligt i kommande programperiod för medlemsländer att välja att använda delar av sitt sammanhållningsstöd genom programmet och dess garanti. Det innebär att de medel man då väljer att använda till riskkapital ur regionalfonden kommer att omfattas av samma regelverk som InvestEU.

SKL följer arbetet med förslagen på finansiella instrument och har tagit fram en översikt över de nuvarande finansiella revolverande fonderna som finansieras via Europeiska Fonden för Strategiska investeringar och Europeiska Regionala utvecklingsfonden. Syftet är att få en överblick av hur dessa fungerar i Sverige och som utgångspunkt inför kommande programperiod.

Kommissionen: *Vad är en investeringsplanen för Europa?, Resultatet av investeringsplanen, Investeringsplanen för Sverige, Europeiska fonden för strategiska investeringar, InvestEU programmet*

SKL: *Revolverande finansiella instrument*

Kontakt: *Tor Hatlevoll*

Sysselsättning, arbetsmarknad och socialpolitik

Prioriterad fråga 2019 – Den sociala dimensionen av EU

De social- och sysselsättningspolitiska frågorna har de senaste åren varit högt upp på den europeiska dagordningen. I november 2017 hölls ett toppmöte i Göteborg om rättvisa jobb och tillväxt. Då proklamerades den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Samtidigt presenterades ett reflektionspapper om den sociala dimensionen av EU:s framtid.

I mars 2018 presenterades ett socialt rättvisepaket med förslag om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet samt förslag till rådsrekommendationer om social trygghet för alla. I samband med detta publicerades även ett meddelande som ska fungera som en kapp för den fortsatta implementeringen av den sociala pelaren.

Sedan tidigare har två lagstiftningsförslag publicerats som en del av den sociala pelaren: direktivförslag för tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i EU respektive direktivförslag om balans mellan arbete och privatliv.

Den europeiska pelaren implementeras nu, framför allt genom den europeiska planeringsterminen. 2018 har en så kallad social resultattavla presenterats, i vilken medlemsstaternas framsteg inom den sociala dimensionen jämförs på tolv områden. Du kan läsa mer om den sociala resultattavlan i texten om den sociala pelaren.

Den sociala pelaren återfinns även som ett tydligt perspektiv i kommissionens förslag till ny långtidsbudget. Exempelvis ska ESF+, som föreslås ersätta nuvarande socialfond, bidra till implementeringen och måluppfyllelsen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

SKL anser att de sociala utmaningarna är framtidsfrågor för EU-samarbetet. EU bör sätta en tydlig agenda för de sociala insatserna och medlemsstaterna har mycket att lära av varandra. SKL stödjer gemensamma europeiska målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området. SKL välkomnar också den sociala resultattavla som kommissionen har presenterat. Det är dock medlemsstaterna och de lokala och regionala nivåerna som måste äga besluten om hur de gemensamma målen ska nås.

En fråga av stor vikt för SKL och dess medlemmar är värnandet av den svenska arbetsmarknadsmodellen och förbundet ser inte behovet av ytterligare europeisk lagstiftning på det socialpolitiska eller arbetsrättsliga området. Den omfattande lagstiftningen som redan finns på området efterlevs inte fullt ut i alla medlemsländer.

En europeisk pelare för sociala rättigheter

Den europeiska pelaren för sociala rättigheter proklamerades vid toppmötet för rättvisa jobb och tillväxt i Göteborg i november 2017. Den europeiska pelaren för sociala rättigheter bygger på 20 principer och rättigheter, inom rubrikerna lika möjligheter och tillgång till arbetsmarknaden, rättvisa arbetsvillkor och social trygghet och inkludering, som kommissionen menar behövs för att de europeiska arbetsmarknaderna och välfärdssystem ska vara rättvisa och välfungerande även i framtiden. Tanken är att pelaren ska fungera som ett ramverk för social- och sysselsättningspolitiken i EU, stärka skyddet för arbetstagarna, säkra de mest utsattas rättigheter samt säkerställa den sociala sammanhållningen i unionen.

Slutsatserna från toppmötet i Göteborg följdes sedan upp vid Europeiska rådets möte i mitten av december 2017 samt i mars 2018 där slutsatser baserat på diskussionerna vid toppmötet antogs. I slutsatserna poängteras det delade ansvaret för den sociala dimensionen och den sociala pelaren mellan EU:s institutioner, medlemsstaterna, den lokala och regionala nivån och med arbetsmarknadens parter. Det ska ses som ett gemensamt åtagande och gemensamma målsättningar inom ramen för nuvarande kompetensfördelning. Den sociala pelaren ska ses som motorn som ska driva den sociala dimensionen framåt.

Den sociala pelaren implementeras nu, bland annat genom införandet av en social resultattavla, som en del av den europeiska planeringsterminen. Den sociala resultattavlan innehåller indikatorer på tolv områden, bland annat jämställdhet på arbetsmarknaden, levnadsvillkor och fattigdom, ungdomar, arbetsmarknadens dynamik och barnomsorg. Genom den illustreras utvecklingen kring flera av den sociala pelarens rättigheter i medlemsländerna. Där framgår att skolavhoppet minskat, likaså minskar skillnaderna i sysselsättning mellan män och kvinnor och andelen unga människor som varken arbetar, praktiserar eller

studerar har blivit färre sedan 2005. Sysselsättningen har gått upp och arbetslösheten har minskat. EU-medborgarna blir också friskare. Samtidigt är andelen EU-medborgare som riskerar fattigdom oförändrad.

I mars 2018 presenterades ett socialt rättvisepaket med förslag om en europeisk arbetsmarknadsmyndighet samt förslag till rådsrekommendationer om social trygghet för alla. I samband med detta publicerades även ett meddelande som ska fungera som en kapp för den fortsatta implementeringen av pelaren.

Sedan tidigare har två lagstiftningsförslag publicerats som en del av den sociala pelaren, direktivförslag för tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i EU respektive direktivförslag om balans mellan arbete och privatliv.

Förslaget till långtidsbudget som presenterades i maj 2018 ska också användas för att implementera den sociala pelaren, särskilt genom förslaget till ESF+.

SKL välkomnar att kommissionen lyfter de socialpolitiska frågorna högre upp på den politiska dagordningen. Ekonomisk tillväxt och sociala rättigheter behöver inte stå i ett motsatsförhållande utan bör snarare betraktas som ömsesidiga förutsättningar. SKL stödjer gemensamma europeiska målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten inom det social- och sysselsättningspolitiska området. SKL anser att det är positivt att en uppföljning av socialpolitiska mål tydliggörs i den europeiska planeringsterminen och välkomnar därför den sociala resultattavla som kommissionen har presenterat.

SKL: SKL:s yttrande över förslaget, Nyhet på SKL:s hemsida

Regeringen: Socialsummit17, Fakta-PM

Kommissionen: Social summit for fair jobs and growth, Vitbok om EU:s framtid och vägen dit, Diskussionsunderlag om EU:s sociala dimension, Meddelande om en pelare för sociala rättigheter, Den sociala resultattavlan

Europeiska rådet: Slutsatser från europeiska rådet i mars, Trepartsmöte Social Summit i oktober

Europaparlamentet: Processen i parlamentet

Kontakt: Annika Lindberg, Malin Looberger, Jeanette Grenfors

Nya EU-regler om utstationering antagna

Den 28 juni 2018 antogs ett direktiv med ändringar i utstationeringsdirektivet. Syftet med de nya reglerna är att arbetstagare som tillfälligt arbetar i en medlemsstat ska ha samma lön som gäller för inhemska arbetstagare som utför samma arbete. Den svenska regeringen har varit pådrivande för att få till en sådan ändring av lagstiftningen för utstationerad arbetskraft. De nya reglerna ska vara genomförda i medlemsstaterna inom två år.

Regeringen beslutade den 12 juli 2018 att tillsätta en utredning som ska föreslå hur det så kallade ändringsdirektivet ska genomföras i svensk rätt (kommittédirektiv 2018:66). Uppdraget ska redovisas senast den 31 maj 2019. Särskild utredare är Marie Granlund. Till utredningen finns knuten en referensgrupp med representanter från arbetsmarknadens parter, i vilket SKL ingår.

Regionkommittén: *Yttrande om översyn av utstationeringsdirektivet*

Regeringen: *Utredning om genomförande av ändringar i utstationeringsdirektivet*

Kontakt: *Jeanette Grenfors, Anna Svanestrand*

Översyn av reglerna för samordning av de sociala trygghetssystemen

De europeiska bestämmelserna för samordning av de nationella trygghetssystemen avgör vilket lands system som en medborgare som flyttar inom EU tillhör. Tack vare bestämmelserna ska en person inte kunna lämnas utan socialt skydd eller ha dubbel täckning i gränsöverskridande fall. Varje medlemsland har rätt att utforma sitt eget socialförsäkringssystem och bestämma vilka förmåner som erbjuds, vilka villkor som gäller och hur förmånerna ska beräknas. Medlemsländerna bestämmer själva även om frågor som ålderspension, arbetslöshetsförmåner och familjeförmåner.

Kommissionen presenterade i december 2016 förslag om ändringar i EU:s regelverk om samordning av de sociala trygghetssystemen, förordning 883/2004 samt 987/2009. Förslaget syftar enligt kommissionen till att fortsätta moderniseringen av bestämmelserna för att de bättre ska anpassas till de sociala och ekonomiska förutsättningarna i medlemsstaterna.

Förslaget fokuserar på fyra områden där förbättrade samordningsbestämmelser bedöms vara nödvändiga:

- › Ekonomiskt icke-aktiva medborgares tillgång till sociala trygghetsförmåner
- › Förmåner vid långvarigt vårdbehov
- › Arbetslöshetsförmåner
- › Familjeförmåner

Därtill föreslås en rad ändringar för att förbättra administrationen av bestämmelserna och samarbetet mellan medlemsstaternas myndigheter.

Förhandlingar i rådets arbetsgrupp har varit intensiva under det gångna året. Ministerrådet nådde vid EPSCO-rådets möte i juni 2018 en överenskommelse om en gemensam ståndpunkt. Även i Europaparlamentets sysselsättningsutskott har det varit ett aktivt arbete. Parlamentet antog sin position i EMPL utskottet den 20 november 2018. De poängterar bland annat en mer rättvis tillgång till socialt skydd för gränsöverskridande arbetare, en uppdatering av regelverken för arbetslöshet, familjeförmåner och bättre samarbete mellan medlemsstater på området. Trilogförhandlingar mellan institutionerna förväntas starta i början av 2019 med målsättningen att presentera en överenskommelse före valet till Europaparlamentet i maj.

SKL har följt frågan aktivt och har bland annat yttrat sig till Socialdepartementet över delar av förslaget. Förbundet är i flera delar skeptiskt till förslaget som berör arbetslöshetsförmåner, långvarigt vårdbehov och familjeförmåner, vilka bedöms vara de områden som får störst påverkan på kommuner, landsting och regioner.

Kommissionen: *Förslag till revidering av förordning, Pressmeddelande*

Regeringen: *Fakta-PM*

Ministerrådet: *Pressmeddelande om rådets överenskommelse, Rådets överenskommelse*

Europaparlamentet: *Utkast till yttrande*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Förslag om inrättande av en europeisk arbetsmyndighet

Kommissionen presenterade den 13 mars 2018 ett förslag om en ny europeisk arbetsmyndighet (ELA). Förslaget från kommissionen innebär att ELA ska ha till uppgift att underlätta individers och företags tillgång till information om rättigheter och skyldigheter på den gemensamma europeiska arbetsmarknaden samt tillgång till tjänster för gränsöverskridande rörlighet. ELA ska även stödja samarbete mellan medlemsstaterna i gränsöverskridande tillämpning av relevant EU-rätt och underlätta gemensamma inspektionsinsatser. Vidare ska ELA underlätta frivillig medling mellan medlemsstater.

SKL förordar att en ny myndighet – om den införs – får ett mycket tydligt avgränsat uppdrag och att det i huvudsak avgränsas till information, råd och stöd till arbetstagare och arbetsgivare i syfte att underlätta för arbetskraftens fria rörlighet inom unionen. SKL avser att aktivt följa arbetet med förslaget om arbetsmyndigheten, bland annat genom de samråd på departementen som regeringen tillhandahåller och genom att påverka processen till exempel genom att besvara kommissionens samråd. SKL har fått tillfälle att lämna synpunkter till Arbetsmarknadsdepartementet och har gjort detta i ett yttrande. SKL sitter också med som CEEP-representant i en rådgivande kommitté till kommissionen i frågan. EMPL utskottet i parlamentet antog sitt utkast till yttrande den 20 november 2018 över inrättandet av ELA. Rådet antog sin allmänna inriktning på EPSCO mötet den 6 december 2018 och i skrivande stund så pågår trilogförhandlingar mellan de tre institutionerna.

Kommissionen: Förslag om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten

Europaparlamentet: Procedurfil för ELA, Pressmeddelande EMPL

Regionkommittén: Yttrande från Regionkommittén gällande ELA

Kontakt: Anna Svanestrand

Initiativ för bättre socialt skydd för alla arbetstagare och för egenföretagare

Kommissionen presenterade i mars 2018, som en del i sitt ”paket för social rättvisa”, ett förslag till rådsrekommendation om tillgång till socialt skydd för arbetstagare och egenföretagare. Kommissionen menar att eftersom de europeiska arbetsmarknaderna förändras av nya levnadssätt, affärsmetoder och digitalisering, måste trygghetssystemen ständigt anpassas till nya förhållanden. Allt fler arbetstagare har vad som definieras som ”atypiska” anställningar – vilket i kommissionens definition innebär att de inte har en tillsvidareanställning på heltid, är egenföretagare eller är så kallade plattformarbetare (exempelvis Uberchaufförer).

Det innebär ofta att de inte omfattas av socialförsäkringssystemet, saknar arbetslöshetsförsäkring eller pensionsförmåner. Som en del av implementeringen av den europeiska pelaren för sociala rättigheter syftar förslaget till att peka ut riktningen för medlemsstaterna för att främja tillgången till social trygghet för alla arbetstagare och för egenföretagare, med särskilt fokus på att nå de som idag, helt eller delvis, står utanför de sociala trygghetssystemen.

Rekommendationen innehåller följande:

- ▶ Luckor i trygghetssystemet täpps till så att arbetstagare och egenföretagare med jämförbara villkor kan ansluta sig till motsvarande system för social trygghet.
- ▶ Alla arbetstagare och egenföretagare erbjuds tillräcklig och effektiv täckning så att man kan tjäna in och ta ut tillräckliga pensionsförmåner.
- ▶ Socialförsäkringsrättigheter ska enklare kunna överföras från ett arbete till ett annat.
- ▶ Arbetstagare och egenföretagare ska få tydlig information om socialförsäkringsrättigheter och skyldigheter.

Förslaget antogs av ministerrådet den 6–7 december 2018 som en politisk överenskommelse. Överenskommelsen uppmanar medlemsstater att verka för att socialt skydd erbjuds alla arbetstagare och egenföretagare i linje med ovan beskrivna punkter. Det betonas dock att området faller under nationell kompetens och att dokumentet inte är rättsligt bindande. Medlemsstaterna kommer

årligen att rapportera hur de har verkat föra att socialt skydd erbjuds, till både kommissionen samt rådets kommitté för socialt skydd.

Kommissionen: *Pressmeddelande, Förslaget till rådsrekommendation*

Ministerrådet: *Politisk överenskommelse om socialt skydd för alla arbetstagare och egenföretagare*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Förslag till arbetsvillkorsdirektiv

Den 21 december 2017 presenterade kommissionen ett förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor inom unionen samt en konsekvensanalys. Bakgrunden till direktivförslaget beskrevs i vårnumret 2018 av På gång inom EU.

Förslaget innebär även nya minimirättigheter på EU-nivå (som rör provanställning, parallella anställningar, minsta förutsägbarhet i arbetet, övergång till annan anställningsform och utbildning), för att säkerställa att alla arbetstagare, även de med atypiska anställningsformer, får mer klarhet och förutsägbarhet i sina arbetsvillkor. Kommissionen konstaterar att det redan idag finns krav på att arbetstagare måste informeras om sina arbetsvillkor, men anser att det nya direktivförslaget kompletterar och moderniserar de nuvarande informationskraven. Det nya direktivet kommer att ersätta upplysningsdirektivet ifall det blir godkänt. Direktivförslaget presenteras även som ett led i uppföljningsarbetet gällande den europeiska pelaren för sociala rättigheter. Kopplingen återfinns i princip fem om trygghet och anpassningsbara anställningar samt i princip sju om anställningsvillkor och skydd vid uppsägning.

Sverige och de svenska arbetsmarknadsparterna har varit kritiska till direktivförslaget. De anser att det strider mot subsidiaritetsprincipen i sin ursprungliga utformning. De viktigaste frågorna att bevaka är att arbetstagar- och arbetsgivarbegreppen fortsatt definieras främst på nationell nivå samt att det finns en möjlighet att göra avsteg från minimirättigheterna i artiklarna 7–11 genom kollektivavtal. Ett intensivt lobbyarbete pågår i frågan. SKL har bland annat antagit ett yttrande om förslaget och parterna har skrivit ett par gemensamma brev i frågan.

En allmän inriktning nåddes vid EPSCO-rådets möte i juni 2018. Europaparlamentet godkände sitt förhandlingsmandat i november samma år och förslaget är i skrivande stund i trilog-förhandlingar. Ambitionen från kommissionen är att man ska komma överens i början av 2019. Rådet beslutar med kvalificerad majoritet och Europaparlamentet är medbestämmande.

De svenska arbetsmarknadsparterna har i stort förespråkat formuleringarna i EPSCO-rådet allmänna inriktning i de för parterna viktigaste frågorna om arbetstagarbegreppet och kollektivavtal. Om förslaget går igenom förutses ändringar behöva göras ibland annat lagen om anställningsskydd och kollektivavtal.

Kommissionen: *Pressmeddelande – Kommissionen föreslår tydligare och mer förutsägbara arbetsvillkor, Arbetsdokument med konsekvensanalys, Förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen*

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

CEEP, BusinessEurope/SMEs United och ETUCs arbetsprogram för 2019–2021

De europeiska arbetsmarknadsparterna CEEP (offentliga arbetsgivare), BusinessEurope (privata arbetsgivare), SMEs United (arbetsgivare för små och medelstora företag, tidigare UEAPME) och ETUC (Europa facket) har antagit ett nytt gemensamt arbetsprogram för perioden 2019–2021.

Arbetsprogrammet innehåller sex prioriterade frågor som parterna ska arbeta gemensamt med:

1. Digitalisering
2. En förbättrade arbetsmarknad och sociala system
3. Kompetens och färdigheter
4. Psykosociala aspekter och risker på arbetsplatsen
5. Stärka arbetsmarknadens parter för en starkare social dialog i EU
6. Cirkulär ekonomi

Kontakt: *Jeanette Grenfors*

Miljö, energi och transport

Prioriterad fråga 2019 - EU:s vattendirektiv - bättre hänsyn till lokala förutsättningar

Kommissionen planerar att innan 2025 revidera samtlig lagstiftning inom vattenområdet. Det innebär att kommissionen vill se över ramdirektivet för vatten och andra direktiv på området som reglerar dricksvatten, grundvatten, prioriterade ämnen, badvatten och översvämningar.

Dricksvattendirektivet

Revideringen av dricksvattendirektivet har redan påbörjats. Kommissionen presenterade sitt förslag i februari 2018. I förslaget föreslog kommissionen att nya ämnen läggs till förteckningen, att kontrollfrekvensen ökar och att en riskbaserad metod för dricksvattenkontroll införs. Tanken är också att tydligare koppla dricksvattenproduktion med ramdirektivet för vatten genom att kräva bättre faroanalyser på råvatten. Därtill innehåller förslaget skrivningar om förbättrad tillgång till vatten för samtliga EU-medborgare, bland annat genom att upprätta vattenfontäner på offentliga platser och göra analyser av särskilt utsatta och marginaliserade grupper och säkerställa att de har tillgång till dricksvatten.

SKL har bedrivit ett aktivt påverkansarbete för att säkerställa att direktivet ska anpassas efter svenska förhållanden. Förbundet har lyft, både

genom Regionkommittén och i kontakter med Regeringskansliet, europaparlamentariker, paraplyorganisationer och andra intresseorganisationer, att den administration och de rapporteringskrav som föreslagits av kommissionen är alltför långtgående. Det måste lämnas mer utrymme för medlemsstaterna att själva få bestämma över hur kvaliteten på dricksvatten ska regleras. Det krävs också en flexibilitet för små dricksvattenproducenter. SKL anser också att det är viktigt att EU lägger större fokus på uppströmsarbetet, det vill säga att större krav bör ställas på tillverkare av kemikalier och läkemedelsproducenter. Det är inte kostnads-effektivt att kontinuerligt ställa allt högre krav på dricksvatten- och avloppsrening.

Regionkommittén antog sin position i maj och Europaparlamentets sin i oktober. I ministerrådet pågår fortfarande förhandlingarna. SKL har fått gehör för flera av de viktigaste synpunkterna i Regionkommittén och i Europaparlamentet. SKL kommer fortsatt att följa de lagstiftande institutionernas behandling av frågan.

På nationell nivå kommer SKL att arbeta för en mer sammanhållen syn på dricksvatten. Det är viktigt att nationella myndigheter med ansvar för olika delar av dricksvatten samordnar sig med varandra och med kommunerna. SKL kommer också att diskutera hur de nya förslagen för dricksvattenkontroll bäst implementeras i Sverige.

SKL: *Pressmeddelande och yttrande*

Kommissionen: *Förslag till nytt dricksvattendirektiv*

Europaparlamentet: *European Parliament Legislative Observatory*

Medborgarinitiativ: *Right2Water*

Kontakt: *Michael Öhlund*

Förslag till ny förordning om återanvändning av vatten

För att åtgärda vattenbristen inom EU presenterade kommissionen i slutet i maj 2018 nya regler för att stimulera till ökad återanvändning av renat avloppsvatten inom jordbrukssektorn. Kommissionen föreslår ett antal minimikriterier med syfte att säkerställa att återanvändningen är säker för såväl miljö som för konsumenter. Återanvändning av vatten är redan idag vanligt förekommande i södra Europa men kan komma att bli mer aktuellt även i Sverige om vattenbristen ökar till följd av klimatförändringarna. Jämfört med exempelvis avsaltningssystem är återanvändning ett mer hållbart alternativ. SKL välkomnar förslaget och ställer sig positiva till reglering med hjälp av minimikriterier, men bedömer att det finns frågetecken runt förslagen om hur en tillståndsprocess ska gå till. Det är viktigt att det finns förtydligade processer och en förenklad hantering för små anläggningar med låga risker. Även om syftet med förslaget på lagstiftning är gott riskerar det inte ge tillräcklig önskad effekt om administrationen är för omfattande.

Kommissionen: *Förslag till ny förordning om återanvändning av vatten*

Kontakt: *Michael Öhlund*

Ramdirektivet för vatten

Ramdirektivet för vatten, som är EU:s övergripande regelverk om vatten, berör kommuner och regioner på många olika sätt och har bland annat bäring på vattenförsörjning, avlopp, vattenkraft, infrastrukturutveckling och, genom kopplingen till den svenska plan- och bygglagstiftningen, bostadsbyggande. Kommissionen har under hösten 2018 inlett en utvärdering av direktivets ändamålsenlighet. Rent vatten och god vattenkvalitet är av största vikt, men direktivet behöver förändras och ta bättre hänsyn till verksamheter som fyller viktiga samhällsfunktioner, som till exempel avloppsreningsverk, bostadsbyggande och annan nödvändig infrastruktur.

Utformningen av direktivet leder till att det tillstånd som eftersträvas närmast är en opåverkad miljö, som i många fall ligger långt ifrån de miljöer som påverkats av människor under generationer, genom bebyggelse, vattenkraftsutbyggnad och andra åtgärder. En effekt av direktivets utformning, vilken klargjordes genom den så kallade Weserdomen (C-461/13), är att även små försämringar (på kvalitetsfaktornivå) innebär att ett projekt inte kan tillåtas. Det är inte rimligt att uppförandet eller utvecklingen av till exempel ett avloppsreningsverk, som är en miljövärdande åtgärd, inte ska kunna tillåtas med stöd av undantagen.

Direktivet måste också ta större hänsyn till att vattenmiljöerna förändras naturligt, bland annat leder ett varmare klimat till förändrade ekologiska tillstånd som det i stort saknas möjlighet att reglera, särskilt på lokal nivå.

Kommissionen öppnade under hösten 2018 ett offentligt samråd för att utvärdera ändamålsenligheten i direktivet, vilket SKL kommer att svara på under första kvartalet 2019. SKL kommer också att delta i arbetet med revideringen genom paraplyorganisationerna CEEP och CEMR.

Kommissionen: *Webbplats vatten, Samråd om ramdirektivet för vatten*

Kontakt: *Anna Marcusson*

Avloppsdirektivet

Även avloppsdirektivet utvärderas för att säkerställa om det fortfarande är ändamålsenligt eller om det behöver uppdateras. Utvärderingen sker i ljuset av bland annat de tekniska framsteg som gjorts på området, de nya miljö- och klimatrelaterade utmaningarna, de förändrade socioekonomiska förhållandena och inte minst det nya regelverk som tillkommit inom EU, däribland ramdirektivet för vatten och handlingsplanen för en cirkulär ekonomi. SKL menar att det är viktigt att direktivet fokuserar på höga krav där riskerna är stora och det är en stor mängd invånare och att kraven är lägre där det är mindre orter och mindre påverkan från avloppsutsläppen.

Det nuvarande direktivet för rening av avloppsvatten är inte tillräckligt flexibelt för att på ett effektivt sätt säkerställa rening av de ämnen som verkligen gör skillnad för miljön. Förhållandena varierar stort mellan och i medlemsstaterna. I södra Sverige är det till exempel fosfor som är viktigt att rena då detta är styrande för den biologiska aktiviteten i södra delarna av Östersjön, och i norra

Sverige är det istället kväve. I den kommande revideringen är det viktigt att säkerställa att direktivet kan hantera de skillnader som finns mellan och inom medlemsstater, och istället låta prövnings- och tillsynsmyndigheter sätta relevanta krav för just den valda lokaliseringen av reningsverket.

Kommissionen: *Översikt avloppsvatten*

Kontakt: *Carl Johan Bernelid*

Prioriterad fråga 2019 – Lokalt och regionalt arbete för en cirkulär ekonomi med minskad plastanvändning i Europa

För att främja en cirkulär ekonomi presenterade kommissionen i slutet av 2015 en handlingsplan som innehöll en rad åtgärder, både policyer, strategier och lagstiftningsförslag. Merparten av åtgärderna har redan genomförts, däribland har de fyra direktiven i avfallspaketet reviderats och ska nu implementeras i medlemsstaterna. I februari 2018 presenterades också EU:s första plaststrategi som en del av handlingsplanen. Målet är att alla plastförpackningar på EU:s marknad återvinns senast 2030, att förbrukningen av plast för engångsbruk minskas och att avsiktlig användning av mikroplaster begränsas. Som en följd har ett lagstiftningsförslag om förbud mot engångsplaster förhandlats fram under 2018.

Plaststrategin tar sikte på att minska mängden plaster som baseras på fossila råvaror till förmån för plaster som helt är baserade på förnybart material. Kommissionen vill genom strategin, och kompletterande lagstiftning, även minska läckaget av plaster ut från den cirkulära ekonomin och vill förbjuda avsiktligt tillsatta mikroplaster i vissa produkter. I övrigt stödjer och förutsätter strategin frivilliga åtaganden hos såväl lokala myndigheter som näringsidkare. Det som plaststrategin saknar är förslag som i förlängningen innebär framtida bindande förpliktelser för producenterna och skarpa förslag om hur producentansvaret ska nå full kostnadstäckning för de skador på miljön, hälsan och ekonomin som okontrollerad spridning av plast kan medföra. Att enbart uppmuntra till frivilliga åtaganden för branschen kan omöjligen leda till framsteg i den takt som krävs för att komma tillrätta med ett växande globalt miljöproblem.

SKL vill att plastfrågan diskuteras utifrån både tillverknings- och saneringsperspektivet. För att skapa en hållbar plasttillverkning räcker det

inte att blanda in en liten andel förnybar råvara i plasten eller att skapa ett nytt slutet kretslopp. Lösningen bör vara att helt och hållet fasa ut tillverkningen av skadliga plaster, till förmån för andra material. Utfasningen bör ske i enlighet med substitutionsprincipen enligt en fastställd tidplan för att möjliggöra för branscher att utveckla likvärdiga ersättningsmaterial. Dispens ska ges för plaster som behövs för särskilda ändamål, till exempel medicinsk utrustning, laboratoriematerial och så vidare. Vad gäller saneringen av de skador som uppstår till följd av plastanvändningen, inte minst de stora mängderna skräp i haven, bör EU agera gemensamt för att säkerställa att inte enbart lokala och regionala myndigheter med kust bär kostnaderna för upprensning.

SKL anser att förbud mot avsiktligt tillsatta mikroplaster är nödvändigt och då inte bara i kosmetika och tandkräm utan det måste övervägas förbud i ännu flera led. I Sverige finns till exempel cirka 1 400 konstgräsplaner och enligt en redovisning från Naturvårdsverket utgör dessa idag den näst största källan till mikroplastspridning efter biltrafiken. Det kan därför ifrågasättas om dagens producentansvar för däckproducenter är tillräckligt långtgående. SKL anser att plaststrategin och gemenskapslagstiftningen bör ses över med avsikt att skärpa producentansvaren för plaster.

Under 2019 arbetar SKL tvärsektorielt i frågan om plast och cirkulär ekonomi. Förutom genomförandet av de sista åtgärderna inom ramen för handlingsplanen för den cirkulära ekonomin aktualiseras frågan om plaster i arbetet med kommissionens strategi för att motverka spridningen av hormonstörande ämnen som presenterades hösten 2018 och i de olika vattendirektiven som ska revideras inom de närmsta åren. Därtill bevakar förbundet diskussionerna om EU:s nästa långtidsbudget, där kommissionens förslag om en nationell avgift på icke-återvunnen plast i medlemsstaterna samt utformningen av relevanta EU-fonder följs noga. På nationell nivå sker arbetet genom deltagande i olika styrelser (till exempel Håll Sverige Rent) och arbetsgrupper som SKL driver eller som drivs av de nationella myndigheterna på området. SKL deltar också i beställargruppen för konstgräs, vars syfte är att minska mikroplastspridningen från konstgräsplaner.

Kommissionen: *En cirkulär ekonomi, Meddelande om plast i den cirkulära ekonomin*

Kontakt: *Fredrik Bäck*

Förbud mot plaster för engångsbruk

I linje med åtagandena i EU:s plaststrategi som presenterades i början på 2018 följde i maj ett förslag till nytt direktiv för att minska användandet av engångsplaster. Förslaget fokuserar på de tio engångsplastprodukter som tillsammans utgör 70 procent av allt skräp i haven. De plastprodukter som enkelt kan tillverkas av andra material föreslog kommissionen helt att förbjuda, däribland bomullspinnar, bestick, tallrikar, sugrör, dryckesomrörare och ballongpinnar av plast. Därtill föreslog kommissionen också mål för minskad förbrukning och för ökad insamling, utökat producentansvar, märkningskrav och åtgärder för att öka medvetenheten hos konsumenterna.

SKL välkomnar direktivet eftersom de här problemen måste åtgärdas vid källan men betonar att i de fall när problem ändå måste åtgärdas nedströms, till exempel när regionala och kommunala vattenreningsanläggningar måste hantera rening av mikroplaster, ska de kompenseras med full med kostnadstäckning för dessa åtgärder och kostnaderna ska avkrävas producenterna.

Europaparlamentet och Regionkommittén antog sina respektive positioner under hösten 2018.

Kommissionen: *Pressmeddelande, Förslaget i korthet, EU:s plaststrategi*

Europaparlamentet: *Översikt*

Regionkommittén: *Yttrande om plaster för engångsbruk*

Kontakt: *Fredrik Bäck*

Hormonstörande ämnen

I november 2018 presenterade kommissionen en uppdaterad strategi för att skydda EU:s invånare och miljön mot hormonstörande ämnen. Den tidigare strategin var 20 år gammal och uppdateringen har gjorts i ljuset av den ökade kunskapen om hur hormonstörande ämnen påverkar människor och miljö. Under 2017 tog medlemsstaterna och kommissionen fram kriterier, baserade på WHO:s definition, för identifiering av hormonstörande ämnen på områdena biocider och bekämpningsmedel. Det betyder att om en substans identifieras som hormonstörande får den inte användas. I strategin ska man nu bygga vidare på det arbetet och se över all lagstiftning som berör hormonstörande ämnen, till exempel leksaker, kosmetika och mat i kontakt med livsmedel. Tanken är lagstiftningen

ska bli mer samstämmig och därmed hantera hormonstörande ämnen på ett likartat sätt och på så vis erbjuda ett bättre skydd för människor och miljö. Kommissionen kommer inleda ett offentligt samråd om hormonstörande ämnen under 2019.

Kommissionen: *Översikt över förslaget*

Kontakt: *Michael Öhlund*

Energieffektivisering och förnybar energi

Det mesta av energipaketet Ren energi för alla i Europa beslutades under 2018 och ska implementeras i nationell lagstiftning senast under 2020, bland annat med stöd av vägledningsarbete från kommissionen.

Under 2019 fortsätter arbetet kring kommissionens förslag till klimatstrategi för 2050, som väntas kring årsskiftet 2018/2019 och paketet om Europa på väg, som bland annat anger förutsättningar för offentlig upphandling av fordon.

SKL kommer fortsätta att bevaka utvecklingen av Energiunionen med särskilt fokus på implementeringen av detaljstyrande direktiv som Energieffektiviseringsdirektivet (EED), direktivet om byggnaders energiprestanda (EPBD) och Förnybarhetsdirektivet (RED) vilka beslutades under 2018. Även styrningsdirektivet (Governance) och dess krav på nationella energi- och klimatplaner (NECP) är av intresse för hur kommuner och regioner involveras i det nationella arbetet. Det sker även andra uppföljnings- och utvecklingsaktiviteter på energi- och klimatområdet inom kommissionen, initiativ som Urban Agenda och kommunnätverk som Covenant of Mayors.

Kommissionens översyn av statsstödsreglerna kan komma att påverkas av den begränsning av första generationens "konventionella" biodrivmedel som beslutades i förnybarhetsdirektivet, med en frysning till de nivåer medlemsstaterna uppnått till 2020 eller maximalt sju procent "konventionellt" biodrivmedel som medlemsstaterna kan tillgodoräkna sig inom ramen för målet om förnybar energi. Sveriges möjligheter att i den nationella politiken gå längre skulle kunna påverkas om statsstödsreglerna skulle försvåra möjligheten till skattenedsättning, vilket av EU betraktas som statsstöd. I konsultationen om Energiskattedirektivet i maj 2018 framhöll SKL att skattereduktion för förnybara drivmedel måste ges långsiktiga förutsättningar, både i energiskattedirektivet och i statsstödsreglerna.

En annan problematisk fråga är att energieffektiviseringsdirektiven i flera fall gynnar viss förnybar energi framför annan, vilket för svensk del missgynnar fjärrvärme och fjärrkyla. Vid beräkningen av byggnadernas energiprestanda har de lagstiftande institutionerna visserligen enats om att medlemsstaterna får likabehandla av förnybar energi som är producerad i anslutning till byggnaden och förnybar energi från energibärare såsom el, fjärrvärme och fjärrkyla, vilket SKL verkat för. Det återstår dock att detta ska få genomslag i svenska förordningar och byggregler. Regeringskansliet har dock funnit andra invändningar mot en sådan likabehandling. Nya förslag till energikrav i byggreglerna bereds av Boverket och ska remissbehandlas i början av 2019.

SKL arbetar för att Energiunionen ska ge svenska kommuner, landsting och regioner gynnsamma förutsättningar att fortsätta arbeta med energieffektivisering och investera i förnybar energi. Förbundet arbetar både enskilt och genom Regionkommittén, paraplyorganisationerna CEMR och CEEP samt i samverkan med andra länders kommunförbund och andra svenska aktörer.

SKL: SKL:s prioriterade EU-frågor 2019

Kommissionen: Om Ren energi för alla i Europa, Energiunionen

Europaparlamentet: Energieffektivitetsdirektivet, Direktivet för byggnaders energiprestanda, Direktivet för förnybar energi

Kontakt: Andreas Hagnell

Prioriterad fråga 2019 – Mobilitet och infrastruktur

Hållbara transporter är en av kommissionens politiska prioriteringar för åren 2015–2019. Omkring 95 procent av fordonen på de europeiska vägarna drivs fortfarande med fossila bränslen. EU:s åtaganden enligt Parisavtalet innebär att de inhemska koldioxidutsläppen måste minska med minst 40 procent till år 2030. I slutet av år 2017 föreslog kommissionen att de genomsnittliga koldioxidutsläppen från både nya personbilar och lätta lastbilar ska vara 30 procent lägre år 2030, jämfört med år 2021.

Paketet för ren rörlighet

I november 2017 presenterade kommissionen ett åtgärds paket för ren mobilitet (Clean Mobility Package). Initiativet syftar till att minska växthusgasutsläppen från personbilar och påskynda utbyggnaden av infrastruktur för alternativa bränslen. Det är även ett led i en allmän politisk strävan att stärka den europeiska industrin och öka dess konkurrenskraft gentemot övriga världen.

Paketet om ren rörlighet omfattar sex delar:

1. Nya koldioxidnormer för att främja utsläppsnåla fordon till marknaden
2. Direktivet om rena fordon i offentlig upphandling
3. Handlingsplan och investeringslösningar för en transeuropeisk utbyggnad av infrastruktur för alternativa bränslen
4. Ändring av direktiv för att främja kombinerad användning av olika typer av godstransporter
5. Direktivet om busstransporter för utvecklingen av fjärrförbindelser i Europa
6. Batteriinitiativ för att morgondagens fordon ska uppfinnas och produceras i EU.

SKL bevakar aktivt förslagen inom paketet om ren rörlighet. Kommissionen har uppmanat alla berörda parter att samarbeta för ett snabbt antagande och genomförande av de olika förslagen.

Kommissionen: Paketet om ren rörlighet

Kontakt: Ida Nelson

Direktivet om rena fordon i offentlig upphandling

Direktivet om rena fordon påverkar kommuner, landsting och regioner i fråga om offentlig upphandling av lätta och tunga fordon. Förslaget omfattar en ändring av direktiv 2009/33/EG om främjande av rena och energieffektiva väg- och transportfordon. Ändringen innebär bland annat att medlemsstaterna måste vid upphandling av fordon se till att en viss andel av dessa är så kallade rena vägtransportfordon per år. Beroende på hur direktivet genomförs i svensk lag kan det komma att påverka vilken typ av fordon kommuner och regioner tillåts att upphandla efter år 2025.

SKL har antagit ett yttrande om kommissionens förslag om direktivet för främjandet av rena och energieffektiva fordon. SKL stödjer målsättningen att ställa om till en fossilfri fordonsflotta med minskad klimatpåverkan men förordar förslag som utgår från klimatnyttan och teknikneutraliteten. Ett bränsles klimatpåverkan ska bedömas utifrån livscykelperspektivet, ”well-to-wheels”, för att få en rättvisande bild av den verkliga påverkan. För att bidra till en hållbar utveckling måste definitionen av rena fordon baseras på den verkliga klimatpåverkan och inte som förslaget föreslår storleken på utsläppet vid avgasröret. SKL anser att lagar ska möjliggöra för olika lösningar och främja en teknikutveckling där nationella och lokala lösningar kan bidra till en hållbar väg framåt. Kommuner och regioner behöver långsiktiga spelregler där pågående satsningar inom förnybara bränslen ges förutsättningar att utvecklas.

Utifrån yttrandet bedriver SKL ett aktivt påverkansarbete gentemot rådet och parlamentet såväl enskilt, som tillsammans med medlemmar, via de svenska ledamöterna av den Europeiska Regionkommittén samt via CEMR:s expertgrupp om mobilitet. Under sommaren 2018 antog Regionkommittén ett yttrande om resultat för utsläppssnål rörlighet där direktivet om rena och energieffektiva vägtransportfordon utgjorde en del. SKL beredde ändringsförslag till de svenska ledamöterna i COTER-utskottet utifrån det antagna yttrandet, där flera av dessa ändringsförslag antogs.

Europaparlamentet antog vid sitt plenarsammanträde den 25 oktober sitt betänkande om direktivet om främjande av rena och energieffektiva väg- och transportfordon. Parlamentets ändringsförslag var till stora delar i linje med SKLs ståndpunkter och innebär bland annat:

- › En uppdelning av låg- och nollutsläppsfordon med olika målnivåer och där lågutsläppsfordon omfattar alternativa bränslen
- › Att en metod för registrering av koldioxidutsläpp ”well-to-weels” ska tas fram senast till den 31 december 2022
- › Ett förtydligande om att kraven i direktivet endast gäller nya kontrakt
- › Att medlemsstaterna ska tillhandahålla medel för upphandling av rena fordon och utbyggnad av tillhörande infrastruktur.

Det österrikiska ordförandeskapet la under hösten 2018 fram ett kompromissförslag som har diskuterats mellan medlemsstaterna. Vid skrivande stund tyder det mesta dock på att rådet endast lämnar en lägesrapport innan utgången av 2018, vilket i sin tur innebär att det rumänska ordförandeskapet får ta frågan vidare. För att direktivet ska antas innan EU-parlamentsvalet i maj 2019 behöver trepartsförhandlingar inledas senast i januari. SKL:s hoppas att rådets kompromissförslag bland annat kommer att bredda definitionen av ett rent fordon och att ge direktivet ett fokus på bussar i stadstrafik. SKL tog under våren 2018 fram en konsekvensbeskrivning av kommissionens förslag till direktiv som bland annat konstaterade att direktivet kan vara genomförbart i stadstrafik, men för kollektivtrafiken på landsbygden blir följden orimliga kostnadsökningar.

Kommissionen: *Pressmeddelande rena fordon,*

Översikt förslaget

SKL: *Konsekvensbeskrivning och yttrande*

Europaparlamentet: *Betänkande med ändringsförslag*

Kontakt: *Ida Nelson*

Översyn av TEN-T

Förordningen för det transeuropeiska transportsystemet (TEN-T) trädde i kraft 1 januari 2014. EU har genom TEN-T definierat nio prioriterade kärnkorrider som ska utvecklas fram till 2030 och utgöra ryggrad i Europas transportsystem. Sverige är sammankopplat med TEN-T genom Scanmed-korridoren, The Scandinavian-Mediterranean Core Network Corridor, som är Europas längsta transportkorridor och länkar samman Norden och Medelhavet.

Senast år 2023 ska kommissionen presentera en översyn av TEN-T och under hösten 2018 lanserade kommissionen det arbete som ska leda fram till översynen. Under november 2018 öppnade kommissionen upp för samråd. SKL har identifierat översynen som en fråga av hög prioritet och bedömer att den innebär en chans att verka för förlängningar av Scanmed korridoren i Sverige och på andra sätt lyfta fram och stärka regionala och kommunala intressen.

Rationaliseringen av TEN-T

Kommissionen är orolig för att det blir svårt att nå målet om ett fullt utbyggt TEN-T-nät till 2030. Många projekt blir dyrare än planerat och präglas ofta av krångliga administrativa processer som bidrar till förseningar. Ofta har medlemsländer väldigt olika organisation kring tillståndsförfaranden och myndigheters och förvaltningsnivåers behörigheter och befogenheter varierar.

Kommissionen föreslog tidigare i år en rad åtgärder för att rationalisera och påskynda förverkligandet av de transeuropeiska nätet. Förordningsförslaget är en av tre delar i kommissionens mobilitetspolitiska strategi Europa på väg.

Förordningsförslaget handlar i stor del om att hantera administrativa och rättsliga skillnader mellan medlemsländer och innebär krav på att en särskild funktion i varje medlemsland ska utses för att hantera och samordna alla nödvändiga tillståndprocesser vid TEN-T-projekt. Vidare innebär förslaget tidsgränser för tillståndsgivning och förenklad hantering vad gäller olika beslut och domar vid tillståndprocesser. För att främja projekt över nationsgränserna föreslås bland annat större befogenheter ges till EU:s koordinatörer.

Förslaget bedöms ha effekt på svensk lagstiftning som rör planering och genomförande av infrastruktur. Det gäller framförallt påverkan på processer och ansvarsfördelning gällande nationella projekt längs TEN-T-nätet, vilket är en betydande del av projekten i nationell transportplan.

SKL är i grunden positiv till förslaget om ett snabbare genomförande av TEN-T-nätverket och ser möjligheter i att effektivisera processen kring infrastrukturprojekt. SKL tror att det finns en särskild potential att utveckla koordinatörernas roll i att stötta genomförandet, särskilt i gränsregioner. Emellertid är förbundet skeptisk till att förslaget ska vara rättsligt bindande och menar att transportinfrastrukturens plan- och tillståndprocesser är något som medlemsstaterna även fortsättningsvis bör råda över själva. Istället förordar SKL en frivillig lösning med riktlinjer och tekniskt stöd till medlemsländerna.

Ett särskilt yttrande i frågan bereds genom COTER-utskottet och planeras att antas på plenarsessionen den 6–7 februari 2019.

Kommissionen: Förordning om rationaliseringsåtgärder för att påskynda förverkligandet av det transeuropeiska transportnätet

Kontakt: Emma Ström

En ansluten digital inre marknad inom EU

I EU finns det en samsyn om att grundläggande tillgång till en digital inre marknad är en förutsättning för att Europa skall utvecklas. Att de europeiska medborgarna har rätt till internetåtkomst till rimliga priser är en grundläggande förutsättning för en fullt utvecklad framtida digital inre marknad. Den digitala utvecklingen kommer leda till en ännu starkare efterfrågan på nät och anslutningar med hög kapacitet. Enligt kommissionen är det viktigt att både offentliga sektorn och Europas näringsliv drar nytta av en digital teknik och att infrastrukturen utvecklas.

SKL stödjer kommissionens målsättning om att alla invånare ska ha tillgång till bredband av god kvalitet, så att alla i framtiden har möjlighet att ta del av god samhällsservice och information. Förbundet ska genom stöd till kommuner och regioner verka för att Sverige lever upp till målen. SKL stödjer utformningen av EU:s telekomlagstiftning i det nya telekomdirektivet och understryker att den svenska ”stadsnätmodellen” är ett viktigt verktyg för att Sverige skall nå hela vägen fram till de högt ställda målen av bredbandstillgång för alla. Arbetet med det nya telekomdirektivet har pågått sedan år 2017 och omfattar bland annat tjänster, konkurrensfrågor, spektrum och institutionella frågor.

En preliminär överenskommelse nåddes i juni 2018 och den 14 november röstades telekomdirektivet igenom i parlamentet. Den 4 december antog rådet telekomdirektivet som trädde i kraft vid årsskiftet 2018/2019 och direktivet ska sedan implementeras i respektive medlemsland inom 2 år. SKL fortsätter att intressebevaka den nationella implementeringen.

SKL: Ställningstagande till grund för påverkan på regleringsarbete inom digitalinfrastruktur

Kommissionen: Den digitala inre marknaden

Kontakt: Michaela Stenman

Statsstödsregler för drifts- och investeringsstöd till regionala flygplatser

Reglerna innebär att kommuner och regioner kan göra investeringar i regionala flygplatser med upp till tre miljoner passagerare per år utan krav på att meddela kommissionen och därmed behovet att invänta förhandsbesked. Förordningen ger möjlighet att täcka driftkostnaderna för flygplatser med högst 200 000 passagerare per år, under förutsättning att vissa regler uppfylls. Kommissionen gör därmed bedömningen att dessa små flygplatser inte snedvrider konkurrensen på den inre marknaden.

SKL välkomnar reglerna som minskar den rättsliga osäkerheten och den administrativa bördan för flera svenska regionala flygplatser. Den fortsatta handläggningen av undantag med hänvisning till gruppundantagsförordningen (GBER) på flygets område sker i samverkan med Näringsdepartementet.

Med utgångspunkt från kommissionens beslut om att inkludera driftstöd för flygplatser i GBER har regeringen anpassat förordningarna om driftbidrag till de regionala flygplatserna. De nya förordningarna gäller från och med 1 januari 2018 och innebär att Trafikverket betalar ut sitt bidrag till den kommun där flygplatsen ligger. Det är där efter ett kommunalt ansvar att se till att stödgivningen är förenlig med reglerna för statligt stöd.

För flygplatser som har under 200 000 passagerare gäller därför nu att stöd till flygplatsen ska ges med tillämpning av regelverket i GBER. Tidigare antagna SGEI-förordnanden för dessa flygplatser ska inte tillämpas.

För de flygplatser som har mer än 200 000 passagerare per år och som har fått sitt SGEI-förordnande godkänt av kommissionen (än så länge Sundsvall, Skellefteå samt Kalmar) kommer även fortsättningsvis statligt stöd betalas beviljas ut utifrån deras respektive godkända SGEI-förordnanden.

Kommissionen: *Den allmänna gruppundantagsförordning*

Kontakt: *Helena Linde, Ulrika Appelberg*

Gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik i EU och EES – Allmän trafikplikt inom flygtrafik

Kommissionen har under år 2018 arbetat med en utvärdering och kommer eventuellt att göra en översyn av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1008/2008 om gemensamma regler för tillhandahållande av lufttrafik (lufttrafikförordningen).

Förordningen medger vissa undantag när det gäller friheten att bedriva verksamhet. Det innebär att medlemsländerna i vissa fall får införa allmän trafikplikt för flygtrafik till och från undertrafikerade regioner. Länderna får också reglera fördelningen av flygtrafiken mellan flygplatser på vissa villkor. Då Sverige är avlångt och glest befolkat land finns ett uttalat behov av allmän trafikplikt för flygtrafik, för att skapa tillgänglighet i hela landet. Därför är det av stor vikt att EU:s lagstiftning samt Sveriges tillämpning av trafikplikt sker på bästa möjliga sätt och speglar de svenska behoven. Förbundet kan idag se att det finns problem med befintlig lagstiftning samt hur Sverige tillämpar dessa. Under år 2018 har till exempel konkurrensen av flygbolaget Nextjet på ett mycket tydligt sätt aktualiserat dessa problem och behoven av både förändringar i EU:s lagstiftning samt den svenska tillämpningen av lagstiftningen.

På grundval av preliminära uppgifter har kommissionen identifierat möjliga problem med förordningen som beskrivs i den inledande konsekvensbedömningen. Det gäller:

- › Faktorer som fortsätter att undergräva konkurrensen mellan flygbolag i EU och otillräckligt skydd för konsumenterna (till exempel inkonsekvent tillämpning av reglerna eller oklara definitioner av grundläggande termer)
- › Risker för att hämma innovation i flygbolagens affärsmodeller och äventyra jobb
- › Risker som påverkar flygbolagens förmåga att behålla och utveckla sin verksamhet i en allt hårdare global konkurrens
- › Svårigheter för EU-konsumenterna att dra nytta av en verkligt global flygbransch och ökad konkurrens på EU:s inre luftfartsmarknad
- › Frågan kring förutsättningarna för trafikplikt och upphandling av flygtrafik måste förändras och förbättras för att bättre möta de regionala behoven.

Kommissionen: *Samråd*

Kontakt: *Ulrika Appelberg*

Vård, Omsorg och folkhälsa

Utvärdering av lagstiftningen om läkemedel för barn och sällsynta sjukdomar

Det kommersiella intresset i att utveckla läkemedel för barn och patienter med sällsynta sjukdomar har tidigare varit litet på grund av de små patientgrupperna och det komplexa utvecklingsbehovet. Det finns därför få eller inga godkända behandlingsalternativ för dessa grupper. För att stimulera utvecklingen och marknadsföring av läkemedel inom dessa områden har EU lagstiftat om olika incitament. Två delar i detta är lagstiftningen om särlekemedel (förordning EG 141/2000) och läkemedel för pediatrik användning (förordning EG 1901/2006). En utmärkt beskrivning av incitamenten finns i Copenhagen Economics rapport från maj 2018.

Det har nu gått ett antal år sedan lagstiftningen infördes och det är dags för utvärdering. Kommissionen vill lägga särskilt fokus på effekten, i form av nya produkter som svarar mot den tidigare avsaknaden av behandlingsalternativ, och se hur lagstiftningen använts och vilka finansiella och ekonomiska effekter detta fått. Utvärderingen ska slutligen ge en evidensbaserad grund för hur rättsinstrumenten fungerar ur ett folkhälso- och socioekonomiskt perspektiv samt kunna ligga till grund för eventuella förändringar.

Det har under lång tid saknats evidens för läkemedelsbehandling av barn. Behovet av studier som kan ligga till grund för korrekt dosering av läkemedel till barn från neonatalålder till unga vuxna har varit och är fortfarande stort för landstingen. Utvecklingen av biologiska läkemedel, genterapi och avancerad diagnostik har möjliggjort att det idag satsas på läkemedel för smala patientgrupper, både för sällsynta sjukdomar och för sjukdomar där diagnostiken kan profilera läkemedel till att vara specifika och bara beröra en subpopulation. Det är välkommet med dessa nya behandlingsalternativ men utvecklingen av läkemedel för sällsynta sjukdomar brukar också förknippas med mycket höga kostnader. Detta trots att lagstiftningen genom olika stimulanser syftar till att skapa incitament att ta fram läkemedel. Prisnivåerna, i kombination med tidiga godkännanden och därmed begränsad klinisk dokumentation, gör det många gånger svårt att med värdebaserad prissättning bedöma att nyttan står i rimlig proportion till kostnaden. Utvärderingen, och en eventuell framtida förändring av lagstiftningen och incitamenten, kan därmed få betydelse för landstingens tillgång till och kostnader för läkemedel till barn och läkemedel för sällsynta sjukdomar.

Under fjärde kvartalet 2018 genomfördes ett offentligt samråd riktat till patienter och sjukvårdspersonal kring lagstiftningen. Kommissionen kommer också under första kvartalet 2019 ta fram en rapport om regelverket kring sär läkemedel. Utvärderingen ska vara klar tredje kvartalet 2019. SKL fortsätter att bevaka frågan.

Kommissionen: *Roadmap för utvärderingen, Studie*
Ministerrådet: *Förordning om sär läkemedel (förordning EG 141/2000), Förordning om läkemedel för pediatrik användning (förordning EG 1901/2006)*
Kontakt: *Susanna Eklund, Sofie Alverlind*

Europeiska referensnätverk (ERN)

Kommissionen har sedan våren 2017 inrättat europeiska referensnätverk (ERN) av vårdgivare. ERN skapades inom ramen för den europeiska lagstiftning om gränsöverskridande vård. Syftet är att dela kunskap och kompetens inom EU för att förbättra diagnos och behandling av sällsynta och komplexa tillstånd. Nätverken består av specialister som håller virtuella paneldiskussioner om patientfall, samverkar inom forskning, utbyter information och expertis med varandra och hjälper patienternas läkare att ställa rätt diagnos eller välja lämplig behandling.

En utlysning av ERN skedde i mars 2016. Dessa resulterade i att det i mars 2017 lanserades 24 nätverk inom olika medicinska områden som omfattar mer än 900 högspecialiserade enheter vid över 300 sjukhus i 26 medlemsländer. Dessa 24 områden rör idag främst sällsynta sjukdomar. Från Sverige deltar 30 enheter vid fem universitetssjukhus i 21 av totalt 24 referensnätverk.

I september 2018 utvärderades arbetet av en expertpanel. Utvärderingen visade att det var för tidigt att dra slutsatser om nätverkens resultat men att de har stor potential genom såväl kunskapsutbyte som för råd kring enskilda patienter. Där diskuteras också fördelar och nackdelar med utvidgade uppdrag till nätverket. Om nätverken fick mer resurser skulle de kunna utöka forskningen och arbetet med att ta fram vårdprogram.

Planer finns på att både utlysa nya nätverk inom fler områden och ge fler vårdgivare möjlighet att ansluta sig till befintliga nätverk. En ny utlysning vad gäller medlemskap i ERN är planerad till början

av 2019. Det svenska nationella programområdet för sällsynta sjukdomar (NPO) inom landstings och regioners system för kunskapsstyrning har inlett ett arbete med att få en tydligare överblick över det svenska deltagandet i ERN.

SKL är positivt till ERN och annat europeiskt hälso- och sjukvårdssamarbete som sker inom ramen för medlemsländernas rätt att själva bestämma hur hälso- och sjukvården ska utformas, organiseras och finansieras.

Kommissionen: *Europeiska referensnätverk (ERN)*
Kontakt: *Ulrika Vestin*

Förslag till förordning om utökat samarbete kring utvärdering av läkemedel och medicinteknik

EU-kommissionen lämnade i januari 2018 ett förslag till en ny förordning om utvärdering av medicinsk teknik – läkemedel och medicintekniska produkter – som syftar till ökat samarbete mellan medlemsländerna. Förslaget till ny förordning har behandlats av Europaparlamentet och behandling i ministerrådet pågår.

Syftet med förordningen är att undanröja hinder på den inre marknaden genom att skapa förutsägbarhet för företag och enhetliga krav på dokumentation. Det ska också motverka dubbelarbete och ge en långsiktighet i EU-samarbete på detta område.

Förslaget till förordningen innebär att kliniska utvärderingar av medicinsk teknik, så kallad HTA (health technology assessment), ska göras unionsgemensamt. Utvärderingarna omfattar klinisk effekt och säkerhet som sätts i relation till annan tillgänglig behandling av sjukdomstillståndet. När förordningen är implementerad omfattas alla nya läkemedel som är föremål för EU-gemensamt godkännande, samt vissa medicintekniska produkter och diagnostiska. Icke-kliniska HTA-analyser, exempelvis hälsoekonomiska, etiska eller organisatoriska, föreslås fortsatt göras på nationell nivå.

När en unionsgemensam utvärdering genomförs, måste enligt förslaget medlemsländerna använda denna som beslutsunderlag och får inte göra egna kliniska HTA-analyser av samma teknik.

Unionsgemensamt framtagna HTA-utvärderingar ska utgöra beslutsunderlag när nya metoder ska införas i sjukvården. I flera landsting och regioner genomförs idag HTA-analyser av nya metoder och två myndigheter (SBU och TLV) har också i uppdrag att göra sådana. Förslaget kan innebära en besparing av resurser till detta arbete, men kan också komma att minska flexibiliteten i de nationella utvärderingar vad gäller till exempel hälsoekonomi som ändå behöver göras.

Europaparlamentet antog i oktober förslaget med ett antal ändringar. Bland annat menar man att syftet med gemensamma HTA-analyser måste framförallt vara att säkerställa nytta för patienter. Parlamentet föreslår också att de obligatoriska inslagen förslås bli färre; bland annat vill man att medlemsländerna ska få göra egna kompletterande analyser.

SKL har till Socialdepartementet, Regionkommittén och svenska ledamöter i Europaparlamentet framfört att det är positivt att unionsgemensamma kliniska HTA-analyser utvecklas och menar att sådana kan innebära ett stöd till hälso- och sjukvården. Det finns behov av väl underbyggda kunskapsunderlag inför beslutsfattande inom hälso- och sjukvården och enhetlighet i kraven på vad företagen som tillhandahåller medicinsk teknik behöver redovisa.

Men SKL motsätter sig att det ska vara obligatoriskt att använda gemensamt framtagna kliniska HTA-analyser, eftersom det måste finnas utrymme för anpassning till lokala sammanhang och det innebär en risk att nationella och regionala processer för införande av nya medicinska metoder påverkas, till exempel tar längre tid, eller att de gemensamma analyserna inte är relevanta för svenska förhållanden. SKL har också framfört att den föreslagna förordningen skulle få en direkt påverkan på hälso- och sjukvården och att detta perspektiv inte är tillräckligt belyst i förslaget.

Kommissionen: Förslag till förordning

Europaparlamentet: Antagna ändringar

Kontakt: Sofie Alverlind

Andel bärare av resistenta bakterier varierar i olika länder

Antibiotikaresistens är ett växande globalt hot och en betydande samhälls- och ekonomisk börda. Inom EU beräknas den årligen orsaka 25 000 dödsfall och ekonomiska förluster på 1,5 miljarder euro. Kommissionen har därför arbetat med att bekämpa antibiotikaresistens sedan slutet av 1990-talet.

I juni 2017 antog kommissionen en ny handlingsplan mot antibiotikaresistens. Handlingsplanen bygger på den så kallade One health-modellen och omfattar insatser för både människor och djur, men beaktar även miljöns roll för utveckling och spridning av antibiotikaresistens.

Fram till mars 2019 organiserar kommissionen workshops i Madrid, Köpenhamn, Prag, Zagreb, Stockholm och Sofia om förebyggande och kontroll av antibiotikaresistens. Dessa workshops riktar sig till tjänstepersoner från folkhälso-, veterinär- och livsmedelsproducerande sektorer i alla EU-länder.

I oktober 2018 publicerade Folkhälsomyndigheten en ny studie som visar på stora variationer mellan försöksgrupper från olika länder i hur stor andel som bär på en antibiotikaresistent tarmbakterie. Deltagarna i studien kom från Finland, Lettland, Tyskland, Polen, Ryssland och Sverige och resultaten pekar på att spridningen av bakterier som är resistenta mot antibiotika skiljer mycket mellan närliggande länder.

I Sverige har man tidigare undersökt förekomsten av bakterierna och visat att cirka 5 procent av befolkningen bär på dem. De nya resultaten visar på 6,6 procent bärarskap i Stockholms län. I de övriga länderna i studien var andelen som bär på bakterierna 1,6 procent i Lettland, 2,3 procent i Tyskland, 4,7 procent i Finland, 8 procent i Polen och 23,2 procent i Ryssland. Vad skillnaderna beror på är oklart men det kan ha att göra med hur ofta antibiotika används och vilken typ av antibiotika som används i de olika länderna. Två andra faktorer som kan bidra är om antibiotikapreparat säljs utan recept och om det finns en stor spridning av antibiotikaresistenta bakterier på sjukhusen som sprids till människor ute i samhället. Resor till länder med hög förekomst av ESBL-producerande tarmbakterier har visat sig vara en riskfaktor i tidigare studier.

Sverige spelar sedan länge en internationellt ledande roll i arbetet mot antibiotikaresistens och ingår i ministeralliansen "The Alliance of Champions" som Sverige tillsammans med Storbritannien initierade år 2015.

Sveriges regering har gett Vetenskapsrådet i uppdrag att inrätta ett tioårigt nationellt forskningsprogram om antibiotikaresistens. Syftet är att främja forskning om nya antibiotika och öka kunskapen om hur antibiotikaresistens kan motverkas. Vetenskapsrådet är värd för Joint Programming Initiative on Antimicrobial Resistance, JPIAMR. Sekretariatet koordinerar forskningsprogram och internationella utlysningar och stödjer samarbeten för att överbrygga kunskapsbrister om antibiotikaresistens. Folkhälsomyndigheten och nationella arbetsgruppen Strama har sökt resurser i via JPIAMR tillsammans med 15 aktörer i 10 länder för att stimulera arbetet med nationella riktlinjer i Europa.

Folkhälsomyndigheten och Jordbruksverket har lett arbetet med att ta fram en ny handlingsplan mot antibiotikaresistens för åren 2018–2020. Bakom planen står 25 myndigheter och organisationer som ingår i en nationell samverkansgrupp mot antibiotikaresistens. Handlingsplanen utgår från regeringens strategi för arbetet mot antibiotikaresistens och omfattar hälso- och sjukvård, folkhälsa, den yttre miljön, djurhållning, veterinärmedicin, livsmedel och forskning.

SKL är en av 25 myndigheter och organisationer som inom ramen för informationskampanjen "Skydda antibiotikan" arbetar tillsammans för att ge råd och kunskap om val i vardagen. SKL stödjer dessutom arbetet med nationella arbetsgruppen Strama som arbetar för rationell antibiotikaanvändning och för patientens rätt till bästa infektionsbehandling i en sjukvård som motverkar antibiotikaresistens.

Infektionsverktyget är ett nationellt it-stöd för att dokumentera, lagra och återkoppla information om vårdrelaterade infektioner (VRI) och antibiotikaanvändning. En satsning sker på bättre uppföljning av vårdrelaterade infektioner i Infektionsverktyget tillsammans med Folkhälsomyndigheten. Ett arbete pågår också med nationella sammanställningar från Infektionsverktyget i syfte att följa upp VRI och användning av antibiotika på nationell nivå, jämföra med andra länder och följa upp fördelningen i Sverige.

Kommissionen: *Handlingsplan mot antibiotikaresistens, Riktlinjer för återhållsam användning av antimikrobiella medel inom humanmedicin*

Skydda antibiotikan: *Webbplats*

Strama: *Webbplats*

JPIAMR: *Webbplats*

Kontakt: *Agneta Andersson*

Inre marknaden och konkurrensfrågor

Arbetet med EU:s regelverk för statsstöd

EU:s regler om statligt stöd har under de senaste åren moderniserats. De nya reglerna som trätt i kraft i svensk lag innebär nya krav på transparens, former för offentliggörande, årlig rapportering och registerföring av stöd.

Den modernisering av statsstödsregler som genomförts på EU-nivå ställer tydliga krav på den lokala och regionala nivån. Kommuner, landsting och regioner behöver exempelvis bättre redovisa sina överväganden kring varför vissa finansieringsåtgärder vidtas och på vilken grund de är förenliga med EU:s regler om statligt stöd. När det gäller investeringar i infrastruktur och konkurrensmässiga förutsättningar för luftfarten kommer tillämpningen av de nya reglerna att spela en central roll. Detsamma gäller tillämpningen av EU:s rättsliga regelverk för det som är av allmänt intresse.

Moderniseringen av reglerna har omfattat både förändrade bestämmelser om handlägningsprocessen och nya materiella regler i riktlinjer för olika sektorer. En viktig nyhet gäller hur kommissionen övervakar stödgivning i medlemsländerna. Något förenklat kan man säga att för vissa mindre

stöd, exempelvis till viss finansiering av utbyggnad av bredband, stöd till innovation samt främjande av kultur och kulturarv, gäller en förenklad form av övervakning i efterhand. Större stöd, som kan antas snedvrída konkurrensen, ska på samma sätt som tidigare anmälas till kommissionen för en granskning innan en utbetalning får göras.

Tillämpningen av regelverket för statligt stöd har sektorsvis inverkan på den lokala och regionala nivåns utrymme för offentlig finansiering av verksamheter som ligger nära det som i dessa sammanhang betecknas som ”ekonomisk verksamhet”.

Till stöd för kommuner, landsting och regioner har regeringen under Upphandlingsmyndigheten inrättat en enhet som kan ge råd och vägledning i bedömningen av vad som kan utgöra statligt stöd och vilka handlägningsåtgärder som behöver vidtas. Myndighetens uppdrag är att ge vägledning till kommuner, landsting och regioner med fokus på bostadsförsörjning och bostadsmarknaden, särskilt när det gäller kommunernas bostadsförsörjning på svaga bostadsmarknader där det finns en rad frågor som rör möjligheterna att ge offentligt ekonomiskt stöd.

Den allmänna gruppundantagsförordningen

Den allmänna gruppundantagsförordning (kommissionens förordning 651/2014) – också kallad GBER – kan tillämpas på statligt stöd under åren 2014–2020. Förordningens tillämpningsområde är omfattande. Målet är att snabba upp handläggningen av stöd som främjar den ekonomiska tillväxten och konkurrenskraften. Men också att flytta tyngdpunkten i kommissionens tillsyn över statligt stöd till de stöd som mest snedvrider konkurrensen. Förordningens tillämpningsområde har därför utvidgats med kommissionens förordning (2017/1084).

Stöd som uppfyller förutsättningarna i gruppundantagsförordningen kan beviljas utan förhandsgodkännande från kommissionen. Sammanfattande information om en stödordning eller ett stöd för de ändamål som omfattas av förordningen ska sändas till kommissionen inom 20 arbetsdagar efter att stödåtgärden har trätt i kraft. Anmälningarna skickas via Näringsdepartementet.

Kommissionen publicerar den sammanfattade informationen på sin webbplats, och medlemsstatens myndigheter ska publicera en text om stödåtgärden på internet. Kommissionen kontrollerar i efterhand att gruppundantagsförordningens bestämmelser iakttagits.

SKL fortsätter, bland annat via sitt medlemskap och engagemang i paraplyorganisationerna CEMR och CEEP, att bevaka utvecklingen och synliggöra de problem som statsstödsreglernas praktiska tillämpning kan ge upphov till i olika sektorer.

Kommissionen: *Modernisering av statsstödsreglerna*

Regeringen: *Statsstöd*

Kontakt: *Helena Linde*

EU:s inre marknaden 25 år

Med anledning av att EU:s inre marknad fyllde 25 år under år 2018 presenterade kommissionen en lägesrapport om genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av reglerna för den inre marknaden. I meddelandet presenterar också kommissionen en bedömning av kvarvarande hinder och utmaningar som måste lösas inför framtiden. Kommissionen uppmanar bland annat medlemsländerna att säkerställa att nationella, regionala och lokala myndigheter att öka sina ansträngningar för att införliva, tillämpa och säkerställa efterlevnaden av all lagstiftning om den inre marknaden och samtidigt undvika överreglering. För lokal och regional nivå handlar det framförallt om reglerna för offentlig upphandling. Förbundet fortsätter att bevaka eventuella regelförändringar inom ramen för den inre marknaden såväl i Bryssel som i Stockholm.

Kommissionen: *Den inre marknaden i en värld som förändras, En fördjupad och rättvisare inre marknad*

Kontakt: *Helena Linde*

Migration, integration och mänskliga rättigheter

Prioriterad fråga 2019 - Ett hållbart asyl- och flyktingmottagande i hela EU

Kommissionen lade fram ett förslag på ett nytt gemensamt asylsystem i maj 2016 som består av sju rättsakter. För mer information om kommissionens förslag se ”På gång inom EU” hösten och våren 2017.

Medlemsstaterna har fortfarande inte lyckats enas om två av de sju lagförslagen i det så kallade asylpaketet, Asylprocedurförordningen och Dublinförordningen. Europaparlamentet ha däremot bestämt linje och är färdiga för förhandling med Europeiska rådet. För mer information om asylpaketet se ”På gång inom EU” hösten 2018.

I förra numret gick det bland annat att läsa om det uppdrag kommissionen fick av medlemsländerna att utreda möjligheten att upprätta mottagningscentrum för migranter utanför EU, i Nordafrika, under ledning av UNHCR och IOM. Tanken var att placera de personer som räddats på Medelhavet i dessa center. Möjligheten att upprätta liknande mottagningscentrum inom EU skulle också utredas.

Inget land har hittills visat intresse för att hysa dessa mottagningscentrum vare sig i eller utanför EU. Kommissionens ordförande Jean Claude Juncker har, efter att ha besökt Tunisiens premiärminister, meddelat att flyktingläger i Nordafrika inte längre är aktuellt.

Asylmottagandet i EU

Cirka 650 000 personer ansökte om asyl i EU under 2017, motsvarande siffra från 2016 var 1,2 miljoner asylsökande. Under första halvåret 2018 så har 267 665 personer ansökt om asyl i EU, en minskning med ca 17 procent jämfört med samma period året innan.¹ De största grupperna kommer fortsatt från Syrien följt av Afghanistan och Irak.

Under 2017 kom ca 172 000 till Europa via Medelhavet och hittills i år har ca 102 000 personer kommit den vägen främst till Spanien, Italien och Grekland.²

Antalet migranter som anländer längs den västra Medelhavsrutten har fortsatt att stiga. Hittills i år har drygt 55 000 personer kommit till Spanien vilket är betydligt fler än under motsvarande period 2017.³

Asylmottagandet i Sverige

I Sverige sökte 21 502 personer asyl under 2018, av dessa var 946 ensamkommande barn. Majoriteten av de asylsökande kom från Syrien cirka 13 %, därefter följer Irak, Iran och Georgien.⁴

- Not. 1. Eurostat
- Not. 2. UNHCR 2018-11-19
- Not. 3. UNHCR 2018-11-19
- Not. 4. Migrationsverket 2019-01-01
- Not. 5. Ibid

Aktuellt

Den 20 juli 2016 infördes en tillfällig lag i Sverige som innebär att flyktingar och alternativt skyddsbehövande endast beviljas tillfälliga uppehållstillstånd, undantagna är kvotflyktingar som beviljas permanenta uppehållstillstånd. Lagen gäller till och med den 19 juli 2019.

Migrationsverkets prognos för Sverige 2019 utgår därför ifrån två scenarier:

- › Den tillfälliga lagen upphör i mitten av 2019, med en återgång till permanenta uppehållstillstånd och mer generösa regler för anhöriginvandring – ca 26 000 ansöker om asyl i Sverige varav ca 1 600 ensamkommande barn.
- › Den tillfälliga lagen förlängs i sin nuvarande form och gäller under hela prognosperioden – ca 21 000 ansöker om asyl i Sverige varav ca 1 100 ensamkommande barn.⁵

EU:s gemensamma asylsystem

FN:s migrationspakt

FN har tagit fram en Migrationspakt som godkändes av FN:s generalförsamling i juli 2018. Pakten har till syfte att samordna migrationen på en global nivå. De är en icke-bindande pakt som EU:s medlemsländer har varit med och förhandlat fram. Huvudsyftet med pakten är att reglera migrationen och hjälpa medlemsländerna att stoppa människohandel, människosmuggling och stärkta gränser.

Pakten respekterar medlemsländernas suveränitet i frågan och påverkar således inte länders rättigheter att på nationell nivå bestämma över migrationen.

I december 2018 är det tänkt att Migrationspakten ska ratificeras officiellt men allt fler länder har i skrivande stund meddelat att de tänker hoppa av. USA drog sig ur redan 2017, följt av Australien och flera europeiska länder som Ungern, Österrike, Polen, Bulgarien och Tjeckien. Detta har kritiserats av kommissionen som menar att de länder som hoppar av inte kan känna till innehållet.

Asyl- och migrationsfonden

Kommissionen föreslår att drygt 10 miljarder euro ska avsättas till den nya Asyl- och migrationsfonden (Amf) inom ramen för den nya EU-budgeten, vilket är en ökning med 51 procent jämfört med den nuvarande programperioden. Ökningen motiveras med att migration även i framtiden kommer att vara en stor utmaning för EU.

Utav dessa medel ska 60 procent eller cirka 6 miljarder euro öronmärkas till medlemsstaternas program. Återstående 40 procent, cirka 4 miljarder euro, kommer att reserveras för riktat stöd till medlemsländerna, exempelvis för vidarebosättning av kvotflyktingar, särskilda åtgärder med högt EU-mervärde och bistånd i nödsituationer.

De 60 procent som är avsedda för nationella program ska stödja medlemsländernas insatser inom tre områden:

- › Asyl, laglig migration och integration
- › Bekämpning av irreguljär migration
- › Återvändande

Det föreslås att medlen viktas enligt följande:

- › Asyl 30 procent
- › Laglig migration och integration 30 procent
- › Bekämpning av irreguljär migration och återvändande 40 procent

Tilldelningen av medel till medlemsstaterna kommer att bestå av en fast summa på 5 miljarder euro och de övriga medlen kommer att fördelas utifrån en fördelningsnyckel som återspeglar medlemsstaternas behov inom ovanstående områden.

På integrationsområdet kommer fonden att stödja tidiga integrationsinsatser. På medellång och lång sikt kommer istället sammanhållningsfonderna kunna ge stöd, främst ESF+.

Fond för integrerad gränsförvaltning

Kommissionen föreslår dessutom att sammanlagt 21,3 miljarder euro anslås till gräns- och kustbevakning samt en ny fond kallad Fonden för integrerad gränsförvaltning. Detta motiveras med att det är av avgörande betydelse att hantera migrationen och hantera den inre säkerheten för att kunna återgå till ett Schengen utan inre gränskontroller.

Migrationsstatistik

EU-parlamentarikern Cecilia Wikström (L) är ansvarig för ett lagförslag som handlar om vilken typ av migrationsstatistik medlemsländerna ska rapportera till Eurostat. Anledningen till detta är att det, enligt Cecilia Wikström, är angeläget att få en mer enhetlig statistik så att det blir lättare att jämföra olika länders statistik. Den statistik som levereras till Eurostat idag är ofta ofullständig vilket gör det svårare att jämföra och följa upp huruvida medlemsländerna lever upp till de regler man har kommit överens om inom EU. Förslaget har röstats igenom i parlamentet och ska nu vidare till trilogförhandlingar med EU-kommissionen och Ministerrådet.

Kontakt: *Lotta Dahlerus*

Jämställdhet och likabehandlingsfrågor

Kommissionens direktivförslag om förbättrad balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare

I april 2017 föreslog EU-kommissionen tio dagars ledighet för fadern i samband med födseln. Fyra månaders föräldraledighet för vardera förälder som inte kan överlåtas. Dessa ska kunna tas ut fram till barnet är tolv år. Ersättningen ska motsvara minst sjukpenningen i landet. Rätt till fem dagar per löntagare för att ta hand om allvarligt sjuka eller beroende släktingar med minst sjukpenning i ersättning. Rätt till flexibla arbetstider, som förkortad arbetstid eller distansarbete, fram till dess barnet är tolv år.

Kommissionens förslag har behandlats i ministerrådet och i parlamentet. Rådets förhandlingsposition innebär nya minimistandarder som är mindre omfattande än kommissionens förslag, medan parlamentets position stödjer kommissionens ursprungliga förslag men vill även gå längre på ett antal punkter. Förhandlingar mellan kommissionen, rådet och parlamentet pågår under hösten. Enighet måste uppnås för att förslaget ska kunna antas.

SKL:s styrelse har tagit ställning till direktivförslaget. SKL är positivt till jämställdhetsinitiativ på arbetsmarknaden och anser att ett jämställt uttag av föräldraledigheten är avgörande för ett jämställt arbetsliv. Förbundet framhåller ett holistiskt perspektiv på kvinnors och mäns jämlika deltagande på arbetsmarknaden, bland annat vikten av välfärds- och omsorgstjänster. Förbundet förordar europeiska gemensamma målsättningar, riktlinjer och erfarenhetsutbyten samt implementering av redan existerande lagstiftning framför ny detaljreglerad lagstiftning. Frågor om betald ledighet ska inte regleras på EU-nivå utan faller under nationell befogenhet. Den svenska arbetsmarknadsmodellen där arbetsmarknadens parter ansvarar för lönebildningen måste värnas. Kommissionen har också lagt fram en Eurobarometer som redogör för européernas syn på balansen mellan arbetsliv och privatliv. I Sverige har 1 000 kvinnor och män intervjuats om sin inställning till föräldraledighet och flexibla arbetstider.

SKL: *Yttrande*

Kommissionen: *Förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU, Eurobarometerens resultat*

Kontakt: *Malin Looberger, Jeanette Grenfors, Anna Ulveson*

Europadagen för lika lön

I genomsnitt tjänar kvinnor i EU fortfarande 16,2 procent mindre än männen. År 2018 inföll Europadagen för lika lön den 3 november. Det är den dag då kvinnorna symboliskt sett slutar få betalt jämfört med sina manliga kollegor, trots att 16 procent av arbetsåret återstår.

Inför Europadagen gjorde kommissionärerna Frans Timmermans, Marianne Thyssen och Věra Jourová följande uttalande:

”Kvinnor och män är jämlika. Det är ett av EU:s grundläggande värden. I praktiken arbetar dock kvinnor varje år två extra månader utan att få betalt, jämfört med sina manliga kollegor. Vi kan inte acceptera att det fortsätter så här.

Europas kvinnor tjänar 16,2 procent mindre än männen. Den här löneklyftan är inte bara orättvis rent principiellt utan får även praktiska konsekvenser. Den ger kvinnor en osäker situation på arbetsmarknaden, något som förvärras efter pensionen eftersom pensionsklyftan uppgår till hela 36,6 procent.”

Kommissionen har lagt fram en EU-handlingsplan för att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män för 2018–19. Planen omfattar åtta prioriterade områden. Hittills har 3,3 miljoner euro avsatts för projekt för att bekämpa stereotyper, när det gäller yrkesvägledning och yrkesval. Kommissionen har inlett ett offentligt samråd för att se hur EU:s lagstiftning om lika lön fungerar i praktiken och för att ta fram fler idéer om vad kommissionen kan göra för att uppnå målen. Kommissionen föreslår också landspecifika rekommendationer, samt en uppföljning av löneklyftan i samband med den europeiska planeringsterminen.

Kommissionen har inlett en utvärdering av direktivet om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet. Utvärderingen kommer bland annat att baseras på diskussioner med berörda parter, i synnerhet arbetsmarknadens parter, och medlemsstaterna. Ett onlinesamråd inleddes i november.

Kommissionen: EU-handlingsplan för att åtgärda löneklyftan mellan kvinnor och män, Faktablad om Löneklyftan mellan kvinnor och män i EU, Direktivet om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet, Utvärdering av direktivet om lika möjligheter och likabehandling av kvinnor och män i arbetslivet, Studie om kvarstående löneklyftan och de bakomliggande faktorerna
Kontakt: Anna Ulveson, Jeanette Grenfors

Emil Broberg och handlingsplanen för CEMR Standing Committee for Gender Equality

Emil Broberg är ordförande i den europeiska samarbetsorganisationen CEMR:s Standing Committee for Equality och har också utsetts till talesperson för CEMR i jämställdhetsfrågor under perioden juni 2018 till december 2020. Emil är, förutom tredje vice ordförande för SKL, gruppledare för Vänsterpartiet i Region Östergötland.

CEMR har antagit ett positionspapper och en handlingsplan för de kommande åren, som tydligt visar hur arbetet ska fortsätta att utvecklas. Syftet är att stärka jämställdhetsarbetet inom CEMR och dess nationella organisationer och att stärka CEMR:s ställning i förhållande till EU:s institutioner.

–Vi arbetar nu för att genomföra de aktiviteter som finns i handlingsplanen. Det innebär bland annat en kampanj och ett event inför den internationella kvinnodagen om högre representation av kvinnor i politiken inte minst i det kommande valet till EU-parlamentet, ett seminarium i höst om män och jämställdhet, en uppdatering av Observatory en kampanj för fler undertecknare av CEMR:s jämställdhetsdeklaration, säger Emil.

CEMR: Positionspapper och handlingsplan
SKL: Den Europeiska deklARATIONEN för jämställdhet på lokal och regional nivå
Kontakt: Anna Ulveson

Ny studie om hat och hot på nätet

EU-parlamentets utskottet för jämställdhet och kvinnors rättigheter (FEMM) har publicerat en studie om cybervåld, hot och hat mot kvinnor. Studien utvärderar de grundläggande orsakerna till och konsekvenserna av cybervåld mot kvinnor inklusive mot kvinnliga politiker, liksom kvinnor som bloggar om politik eller identifierar sig som feminister.

Studien menar att cybervåld, hot och hat mot kvinnor är en form av könsbaserat våld. Det finns emellertid inga allmänt accepterade definitioner av de olika former av våld som riktas mot kvinnor på nätet. Studien framhåller att det är viktigt att komma överens om definitioner och terminologi. Det spelar roll eftersom det gör det möjligt att samla och jämföra statistik, utveckla och införa lagstiftning för att förebygga våld, skydda offer och åtala förövare. Studien analyserar och kartlägger förekomsten, offer och förövare i Europa. Enligt en undersökning från Fundamental rights agency (FRA) är Sverige ett av de länder där sexuella trakasserier och stalking/cybertrakasserier är vanligast förekommande. 18 procent av alla kvinnor över 15 år har varit utsatta.

Europaparlamentet: *Cyber violence and hate speech online against women*

Kontakt: *Anna Ulveson*

Digitalisering, utbildning och kultur

Den digitala inre marknaden

Inom strategin för en digital inre marknad finns åtgärder för att röja ett antal hinder för att med digitaliseringens fulla kraft uppnå en smart, hållbar och inkluderande tillväxt. Åtgärderna syftar till att stärka interoperabiliteten, bygga standarder, öka tillit och säkerhet samt investera i forskning och innovation. Det är förutsättningar för att digitaliseringen på ett effektivt sätt ska kunna bidra till verksamhetsutveckling inom bland annat offentlig sektor.

Lagen om tillgänglighet till digital offentlig service

Den 1 januari 2019 hade lagen om tillgänglighet till digital offentlig service ikraftträdande. Lagen genomför det så kallade *webbtillgänglighetsdirektivet* (2016/2102). Syftet med direktivet är att göra myndigheter, landsting, regioner och kommuners webbplatser och mobila applikationer (appar) mer tillgängliga för användare. Lagen medför bland annat, med vissa undantag, att offentlig sektor inklusive de som finansieras av offentliga medel måste uppfylla en rad tillgänglighetskrav till exempel att webbsidor följer rådande standard. En tillsynsmyndighet på området kommer att inrättas.

Översyn av direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn

I våras lämnade kommissionen förslag till ändringar i direktivet om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet 2003/98). Översynen syftar till att undanröja oomtvärande hinder som försvårar vidareutnyttjandet av öppen offentlig information och en anpassning till bland annat utvecklingen när det gäller hantering och användning av uppgifter.

SKL ser positivt på översynen då förslagen är i linje med nationella strategin om att Sverige ska vara bäst i världen om att använda digitaliseringens möjligheter. SKL uppmanar även kommuner, landsting och regioner att arbeta aktivt med att publicera öppna data eftersom det utgör mycket av grunden i den innovation som offentlig sektor skulle kunna dra nytta av i verksamhetsutvecklingen. I skrivande stund ser det ut som att förhandlingarna i rådet fortsätter året ut och går in i beslutsprocess 2019. Europaparlamentets ITRE utskott behandlade sitt utkast till yttrande den 3 december 2018.

Förordning om ram för det fria flödet av icke-personuppgifter

Under våren 2019 kommer förordningen om ram för det fria flödet av icke-personuppgifter träda ikraft. För personlig information reglerar redan dataskyddsförordningen GDPR rörligheten inom EU. Förordningarna kompletterar varandra och tillsammans skapar dessa två ett ramverk för ett gemensamt europeiskt dataområde.

Syftet med en ram för det fria flödet av icke-personuppgifter inom EU är att säkerställa den fria rörligheten för andra uppgifter än personuppgifter inom unionen genom att fastställa regler avseende datalokaliseringskrav, tillgång till uppgifter för behöriga myndigheter och dataportering för professionella användare. Den innebär att medlemsländer inte längre kan kräva att data som inte kan kopplas till en person, måste lagras eller användas inom landets gränser. Förordningen innebär givetvis inget tvång att lagra information utanför det egna landet, utan bara möjligheten att göra det.

Förordning om inrättande av en gemensam digital ingång

Förordningen stipulerar en EU-gemensam digital ingång för att tillgodose att privatpersoner och företag lätt ska få tillgång till information, förfaranden och olika hjälp- och problemlösningstjänster. Förordningen är färdigförhandlad och ligger i beslutsprocess.

I den digitala ingången ska medborgare och företag få information och tillgång till digitala tjänster utifrån livshändelser. Flera av livshändelserna och de digitala tjänsterna omfattar sådant som kommuner, landsting och regioner har ansvar inom till exempel utbildning, familjerätt samt hälso- och sjukvård.

Den nya digitala ingången kommer att bidra till att minska den administrativa bördan för privatpersoner och företag. I de flesta fall kommer engångsprincipen (så kallade "Once only") att tillämpas, vilket innebär att privatpersoner och företag bara ska behöva lämna samma uppgifter en enda gång till myndigheter inklusive landsting, regioner och kommuner.

Förordningen påverkar det svenska digitaliseringsarbetet, ställer krav på samordning nationellt och medför även ekonomiska konsekvenser som inte är kartlagda. SKL ser därför all anledning att fortsatt bevaka och bedriva påverkansarbete kring de kommunala uppdrag som kommer att beröras av förordningen.

Programmet för ett digitalt Europa 2021–2027

Ett helt nytt program för det digitala Europa 2021–2027 har initierats för att kraftsamla inför den digitala transformationen som samhället genomgår. Programmet är i förhandlingsfas i rådet och planeras träda ikraft 1 januari 2021.

Programmet omfattar 9,2 miljarder euro fördelade på fem målområden. Varje målområde syftar till att stärker EUs digitala position globalt och föra den digitala omställningen av samhället framåt. Målområdena är (1) högpresterande datorsystem ("superdatorer"), (2) artificiell intelligens, (3) cybersäkerhet och förtroende, (4) avancerade digitala färdigheter ("digital kompetens") (5) införande, bästa användning av digital kapacitet och interoperabilitet ("bred användning av digital teknik i hela ekonomin och samhället"). Av förordningstexten framgår att ett nätverk av digitala innovationsknutpunkter ska inrättas regionalt och dessa föreslås ha en central roll i genomförandet av programmet.

Programmet främjar ett brett införande av avancerad digital teknik i näringslivet, offentlig sektor och i den akademiska världen. SKL ställer sig positiv till att offentlig sektor genom genomförandet av programmet får tillgång till avancerad teknik. Avancerad teknik applicerad på öppna data är en god grund för innovation och att privatpersoner och verksamheter kan dra nytta av digitaliseringens möjligheter. SKL bevakar kommuner, landsting och regioners intressen i förhandlingsprocessen av programmet.

SKL: Digitalisering

Kommissionen: *PSI-direktivet (översyn), Fria flödet av icke-personuppgifter, Gemensam digital ingång, Program för ett digitalt Europa*

Post- och telestyrelsen: *Riktlinjer webbtillgänglighetsdirektivet*

Regeringskansliet: *Genomförande av webbtillgänglighetsdirektivet*

Kontakt: *Maria Samén*

Aktiviteter inom e-upphandling och e-handel fortsätter

EU-direktivet om e-fakturerings vid offentlig upphandling implementeras nu i medlemsstaterna. I juni 2018 antog riksdagen den nya lagen om elektronisk fakturerings till följd av offentlig upphandling. EU-direktivet innebär att alla upphandlande myndigheter och enheter ska kunna ta emot elektroniska fakturor som överensstämmer med den nya europeiska standarden för e-fakturerings. Den svenska lagen går längre då den även innebär att leverantörer till offentlig sektor ska skicka elektroniska fakturor som överensstämmer med den europeiska standarden om inte annan standard avtalats.

Lagen omfattar alla inköp som görs från den 1 april 2019. När köp är baserat på ramavtal gäller det för fakturor som utfärdats till följd av upphandlingar som påbörjats efter ikraftträdandet 1 april 2019.

Den nya standarden är nu klar. Den publicerades i Official Journal den 17 oktober 2017. Inom ramen för Open PEPPOL finns nu en implementering av denna standard och som benämns PEPPOL BIS Billing 3. Denna rekommenderas för användning i Sverige.

I allt fler europeiska länder implementeras PEPPOL som är ett koncept för infrastruktur för informationsutbyte inom och mellan medlemsländerna inom området elektroniska inköp. I Sverige rekommenderas PEPPOL:s infrastruktur samt ett antal handelsmeddelanden för e-handel i offentlig sektor, men för statliga myndigheter är det sedan 1 november 2018 obligatoriskt att kunna ta emot enligt PEPPOL:s infrastruktur.

När det gäller elektronisk offentlig upphandling finns bestämmelser om ingivande av anbud elektroniskt enligt upphandlingsdirektiven som nu är implementerade till svensk lag som gäller sedan januari 2017. Den egenförsäkran som används för kvalificering av leverantörer och att grund för uteslutning inte föreligger, ESPD, har det hittills funnits en tjänst som EU kommissionen står för. Det är en webb-baserad tjänst. Denna tjänst kommer att läggas ned i april 2019. Det innebär att upphandlande myndigheter får anvisa ESPD-formulär eller liknande som finns på den upphandlingsportal som de använder för upphandlingen. Vidareutveckling av standardiserat formulär för ESPD samt förvaltningen av denna kommer i fortsättningen Publikationskontoret att svara för.

När det gäller stöd för e-upphandling finns på europeisk nivå bland annat EU-kommissionens expertgrupp med representanter från alla medlemsländer som ska främja införandet av e-upphandling (EXEP). Gruppen arbetar kunskapsbyggande och ger råd kring tolkningsfrågor av direktivet avseende e-relaterade delar, införande, interoperabilitet och standarder. Från Sverige deltar representanter från Finansdepartementet och SKL. Flera rapporter har publicerats på kommissionens webbplats (DG GROW).

SKL: *E-handel och e-upphandling*

Kommissionen: *E-upphandling*

Övrigt: *CEN, SFTI, OpenPEPPOL, SIS*

Kontakt: *Kerstin Wiss Holmdahl*

Ny agenda för kultur och Kreativa Europa

I maj 2018 presenterade EU-kommissionen en ny europeisk agenda för kultur. Agendan har fokus på kulturens kraft och roll för social sammanhållning och hållbarhet genom delaktighet i kulturlivet, konstnärers rörlighet och skydd av kulturarv. Kommissionen vill också stödja arbetstillfällena och tillväxt i den kreativa och kulturella sektorn genom att stärka konstarna och kulturen i utbildning, lyfta fram viktiga kunskaper och förmågor samt uppmuntra till innovation inom området. Dessutom vill kommissionen stärka internationella kulturella relationer genom att använda konst- och kulturområdets potential i högre grad i processer för hållbar utveckling och fred.

Agendan består av fem dimensioner: en social, en ekonomisk, en med fokus på externa relationer, en med särskilt fokus på kulturarv och en om konst, kultur och digitalisering – Digital4Culture. Kommissionen menar att den nya agendan ska genomföras genom samarbete med medlemsstaterna och andra intressenter som civilsamhälle och internationella partner. Agendan ska bland annat implementeras genom OMC-metoden (Open Method of Coordination) och under våren börjar även kommissionens nya arbetsplan för kultur att gälla. Arbetsplanen antogs av kulturministrarna den 26–27 november 2018 och innefattar fem fokusområden för rådets arbete framöver. Områdena som identifierats är: konstnärlig frihet, kulturarvets hållbarhet, social sammanhållning och välfärd, jämställdhet mellan kvinnor och män samt internationella kulturella relationer.

Områdena delas sedan upp i 17 handlingsplaner med olika arbetsmetoder för att uppnå eftersökta resultat. SKL bevakar att det lokala och regionala självstyret på det kulturpolitiska området inte riskerar att begränsas samt att lokala och regionala erfarenheter och perspektiv ska tillvaratas i högre utsträckning i relevanta OMC-grupper.

Under hösten 2018 presenterades även ett förslag till förnyat program för Kreativa Europa. Kommissionen föreslår att 1,85 miljarder EUR ska gå till ramprogrammet Kreativa Europa (COM (2018) 366) som stöder europeisk kultur, kreativitet, film och andra audiovisuella verk. I förslaget märks ett utökat fokus på den digitala teknikens påverkan på förutsättningarna och möjligheterna för kulturen. Programmet föreslås delas in i tre delprogram: en kulturdelen som främjar de kulturella och kreativa näringarna, en mediedel som stöder film, tv och videospel (audiovisuella verk) och en sektorsövergripande del som stöder åtgärder inom alla dessa tre.

Kommissionen menar att det främsta målet är att främja europeisk kultur som bidrar till en känsla av europeisk identitet, genom att främja, stärka och skydda Europas kulturella och språkliga mångfald, kulturarv och kreativitet. Programmet ska sätta medborgarna i centrum genom att främja och värna grundläggande rättigheter och värderingar och skapa möjligheter till engagemang och demokratisk delaktighet i politiken och civilsamhället. Noterbart är att Kommissionens förslag angående Kreativa Europa i skrivande stund inte innefattar, eller nämner, den nuvarande lånegarantin.

Kulturarvsfrågorna har en framskjuten roll i EU:s arbete på kulturområdet, det märks inte minst inom Regionkommitténs ärenden. SKL bevakar att frågor som rör kulturarvet har en realistisk syn på dess roll för identitetsskapande och sammanhållning inom EU samt att kulturarvsfrågor inte används för att exkludera eller osynliggöra olika grupper vilket kan vara en risk i det samtida Europa. SKL har i sitt kulturpolitiska positionspapper tagit ställning för att det offentliga kulturstödet bör värna yttrandefrihet, individens frihet samt bidra till att vi skapar ett samhälle där alla människors lika värde respekteras och ges utrymme. Det gäller inte minst ramar för definitioner av vad som skall betraktas som kulturarv.

Regionkommittén förväntas antas sitt yttrande om det förnyade programmet för Kreativa Europa under sitt plenarmöte i februari 2019.

Kommissionen: *En ny europeisk agenda för kultur, Förslag till förordning om inrättandet av programmet Kreativa Europa (2012-2027)*

SKL: *Kulturpolitisk positionspapper*

Regionkommittén: *Utkast till yttrande om Kreativa Europa*

Ministerrådet: *Arbetsplan 2019-2022*

Kontakt: *Louise Andersson*

Erasmus för 2021-2027

I maj 2018 publicerade Kommissionen sitt förslag för hur Erasmus+ ska utvecklas de närmaste åren. Enligt förslaget, som är beroende av de allmänna budgetförhandlingarna, ska budgeten för programmet fördubblas. Av budgeten föreslås 26 miljarder avsättas till utbildning, tre miljarder till ungdomsfrågor och 500 miljoner till idrott.

I stora drag behålls programmets struktur som innevarande period, även om namnet föreslås ändras från Erasmus+ till enbart Erasmus. Det betyder att man avsätter medel för stöd för mobilitet och samarbetsprojekt mellan deltagande länder samt centraliserade åtgärder för policyutveckling för projekt inom utbildning, ungdomsfrågor samt idrott. Med en fördubbling av budgeten förväntas 12 miljoner personer kunna delta i någon form av aktivitet, vilket är en tredubbling jämfört med dagens program. Särskild fokus kommer att ges deltagande från grupper med större utmaningar. Det är värt att notera att Storbritannien även framöver kommer att kunna delta i programmet som tidigare, eftersom det är öppet för associerade länder.

Regionkommittén beslutar om sitt yttrande över förslaget under plenum i februari. SKL anser att det är mycket värdefullt med det samarbete som sker inom ramen för Erasmus+ alla delar, såväl mobilitet som samarbetsprojekt. SKL är även positiva till ansatsen att minska administration och överbyggnad, vilket bland annat återspeglas i ståndpunkten att ej inrätta särskilda Europaskolor. SKL är även positiva till en nära förankring med lokal och regional nivå, men ser inte att det ska skapas ytterligare formalia på detta område utan att man i denna samverkan ska använda befintliga former.

Kommissionen: *Förslag till inrättande av Erasmus*

Regionkommittén: *Utkast till yttrande om Erasmus*

Kontakt: *Bodil Båvner*

De olika delarna i En ny kompetensagenda för Europa

Syftet med kompetensagendan är att ta tillvara och utveckla Europas mänskliga kapital. Nya, och förbättrade åtgärder genomförs inom följande områden:

- › En kompetensgaranti för att ge vuxna med kort utbildning möjlighet att stärka sina förmågor inom läsförståelse, matematik samt digital kompetens. Detta ska genomföras bland annat genom ett förbättrat utbildningsutbud för vuxna och validering.
- › Det Europeiska ramverket för kvalifikationer (EQF) har förändrats för att anpassas till hur utbildning och arbetslivet har förändrats sedan den första versionen antogs. Medlemsländernas nationella ramverk (NQF) förväntas anpassas efter den nya rekommendationen framöver. Det svenska ramverket beskrivs på SeQF.se
- › För att stärka samverkan mellan utbildning, den offentliga sektorn och näringslivet har en koalition för digital kompetens och digitala arbetstillfällen lanserats, som bland annat ska arbeta för att minska den digitala klyftan som finns på dagens arbetsmarknad.
- › Flera åtgärder för att stärka arbetskraften genomförs, bland annat genom satsningar på yrkesutbildning och stöd för tredjelandsmedborgare som arbetar i EU.
- › Förändringar inom Europass i syfte att stärka lärlingsutbildningarna och öka rörligheten för lärlingar.
- › En rekommendation för att kunna följa examinerade genom arbetslivet.
- › Ett nytt förslag för nyckelkompetenser i skolan där dessa aktualiseras utifrån ny kunskap och nya bedömningar presenterades i januari 2018.
- › Analys och spridning av goda exempel när det gäller anställning av spetskompetens i olika länder.
- › Modernisering av skolor och högre utbildning.

Kommissionen: *Fact sheet Skills Agenda for Europe, Rekommendation om nyckelkompetenser för livslångt lärande, Digital Education Action plan*

Kontakt: *Bodil Båvner*

Svenska delegationen i Regionkommittén

Europeiska regionkommittén är ett rådgivande organ med uppgift att bedöma EU:s lagstiftning och politik ur ett lokalt och regionalt perspektiv. Kommittén består av 350 ledamöter och 350 suppleanter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i EU:s 28 medlemsländer.

Sverige företräds av 12 ledamöter och 12 ersättare. Alla svenska ledamöter arbetar i ett av Regionkommitténs sex utskott. Markerade politiker (*) är ordinarie ledamöter. SKL ger administrativt och sakkunnigt stöd till den svenska delegationen. Ledamöterna är även adjungerade i SKL:s sakberedningar.

CIVEX-utskottet

Utskottet för medborgarskap, styresformer, institutionella frågor och yttre förbindelser. Aktuella frågor under våren är bland annat bekämpande av desinformation online samt den europeisk gräns- och kustbevakningen.

COTER-utskottet

Utskottet för territoriell sammanhållningspolitik och EU:s budget. Aktuella frågor under våren är bland annat vägars säkerhet och automatiserad rörlighet, Rationalisering av genomförandet av TEN-T.

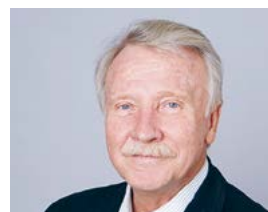
Jelena Drenjanin (M)*
Huddinge kommun

Åsa Ågren
Wikström (M)
Region Västerbotten

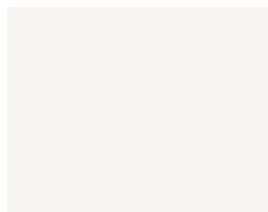
Ulrika Landergren (L)*
Kungsbacka kommun

Ilmar Reepalu (S)*
Delegationsordförande
Malmö stad

Carina Nilsson (S)*
Malmö stad

Vakant (S)*

Anders Knape (M)*
Vice-delegationsordförande
Karlstads kommun

Tomas Riste (S)*
Region Värmland

ECON-utskottet

Utskottet för ekonomisk politik. Aktuella frågor som utskottet behandlar under våren är den europeiska planeringsterminen och sammanhållningspolitiken samt utvecklingen mot en fullt fungerande inre marknad på en föränderlig global arena.

Pehr Granfalk (M)*
Solna stad

Caroline Hoffstedt (S)
Uppsala kommun

Krister Andersson (S)
Västra Götalandsregionen

Suzanne Frank (M)
Region Kronoberg

ENVE-utskottet

Utskottet för miljö, klimatförändringar och energi. Aktuella frågor under våren är bland annat EU:s strategi för långsiktig minskning av växthusgaser, i linje med Parisavtalet, samt flernivåstyrt och sektorsövergripande samarbete för att bekämpa energifattigdomen.

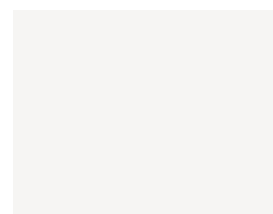
Carl Johan Sonesson (M)
Region Skåne

Jonny Lundin (C)
Region Västernorrland

Glenn Nordlund (S)
Region Västernorrland

Vakant (MP)*

NAT-utskottet

Utskottet för naturresurser och hälsa. Aktuella frågor under våren är gränsöverskridande inslag i katastrofriskreducering, aktivt och hälsosamt åldrande samt en övergripande EU-ram om hormonstörande ämnen.

Ewa-May Karlsson (C)*
Vindelns kommun

Birgitta Sacrédeus (KD)
Region Dalarna

Yoomi Renström (S)*
Ovanåkers kommun

Alexander Wendt (M)*
Region Blekinge

Marie Sällström (S)
Landstinget Blekinge

Xamuel Gonzalez
Westling (V)
Hofors kommun

Mohamad Hassan (L)
Uppsala kommun

Marie-Louise
Rönmark (S)
Umeå kommun

SEDEC-utskottet

Utskottet för socialpolitik, utbildning, sysselsättning, forskning och kultur. Aktuella frågor under våren i SEDEC är bland annat artificiell intelligens för Europa samt en förnyad agenda för forskning och innovation.

SKL:s ledamöter i CEMR

SKL är medlem i de europeiska kommun- och regionförbundens samarbetsorganisation, CEMR. Organisationen bedriver ett systematiskt påverkansarbete gentemot EU:s lagstiftning och främjar samarbete mellan sina medlemmar. SKL företräds av fyra ledamöter i CEMR:s beslutande organ, Policy Committee. Carola Gunnarsson är CEMR:s talesperson för sammanhållningspolitiken. Ilmar Reepalu är CEMR:s talesperson för urbana frågor. I CEMR:s globala motsvarighet, UCLG, är Lena Micko ledamot och Anders Knape ersättare.

Ledamöter

Lena Micko (S)
SKL:s ordförande
Linköpings kommun

Ilmar Reepalu (S)
Ordförande, SKL:s
internationella beredning
Malmö stad

Anders Knape (M)
SKL:s 2:e vice ordförande
Karlstads kommun

Carola Gunnarsson (C)
SKL:s styrelse
Sala kommun

Ersättare

Anders Henriksson (S)
SKL:s 1:a vice ordförande
Region Kalmar län

Emil Broberg (V)
SKL:s 3:e vice ordförande
Region Östergötland

Elisabeth Unell (M)
SKL:s styrelse
Västerås stad

Ulrika Landergren (L)*
Kungsbacka kommun

Svenska delegationen i CLRAE

Europarådet arbetar för att främja demokrati, respekt för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer. Kongressen för lokala och regionala myndigheter (CLRAE) är en del av Europarådet och arbetar med dessa frågor på lokal och regional nivå. CLRAE ansvarar för övervakningen av hur konventionen om kommunalt självstyre tillämpas i medlemsstaterna.

Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter som alla är folkvalda i svenska kommuner och regioner. I november 2018 valdes Anders Knape (M) till ny ordförande för CLRAE. Uppdraget sträcker sig över två år.

Ledamöter

Yoomi Renström (S)
Delegationsordförande
Ovanåkers kommun

Anders Knape (M)
Vice delegationsordförande
Ordförande, Lokala kammaren
Karlstads kommun

Johan Rocklind (S)
Gnesta kommun

Thomas Andersson (C)
Region Jämtland Härjedalen

Jelena Drenjanin (M)
Huddinge kommun

Henrik Fritzon (S)
Region Skåne

Ersättare

Amelie Tarschys Ingre (L)
Lidingö stad

Inger Schörling (MP)
Gävle kommun

Henrik Hammar (M)
Örkelljunga kommun

Ella Bohlin (KD)
Region Stockholm

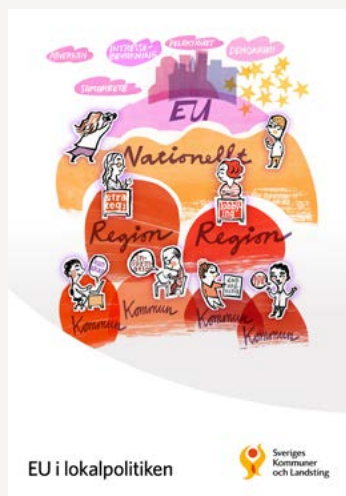

Cecilia Dalman Eek (S)
Göteborg stad

Jens Sjöström (S)
Region Stockholm

Du har väl inte missat vår nya rapport EU i lokalpolitiken 2018?

EU i lokalpolitiken 2018 är en uppdaterad version av vår populära rapport från 2010 med samma namn. Den svarar på den uppmärksammade frågan, hur stor påverkan EU har på den verksamhet som bedrivs i kommuner, lands- ting och regioner? Undersökning visar att ungefär hälften av dagordningspunkterna på en fullmäktigedagordning påverkas direkt eller indirekt av EU. Dessutom innehåller rapporten två nya delar: dels exempel på våra medlem- mars EU-relaterade arbete, dels en handbok i påverkans- arbete för kommuner, landsting och regioner. Rapporten kan beställas eller laddas ned gratis från SKL:s webbutik.

SKL: *EU i lokalpolitiken 2018*

Kontakt: Karin Flordal

Mänskliga Rättigheter i din kommun: Europarådets program för interkulturella städer.

Europarådets program för interkulturella städer (ICC) vill inrätta ett svenskt nätverk av interkulturella städer och kommuner i Sverige. Arbetet är viktigt och med ett större svenskt ICC-nätverk skulle svenska deltagare ges mer inflytande över programmet och dess utformning, men också utökade möjligheter till utbyte av erfarenheter med andra partners i Europa och världen. Därför uppmanas intresserade kommuner att delta.

Interkulturella städer (ICC) är ett kapacitetsbyggande politiskt utvecklingsprogram som genomförs av Europarådet. Det är ett stöd till städer och kommuner över hela Europa för att utforma politik och strategier baserade på mångfald och inkludering. Programmet hjälper att mobilisera politiska ledare, tjänstepersoner, yrkesverksamma, företag och det civila samhället för att omforma stadspolitiken. Det syftar också till att effektivisera kommunala tjänster, engagera medborgare och att bredda förståelsen för samhällets mångfald.

Medlemmar av Europarådets ICC-nätverk har åtagit sig att arbeta för inkluderande samhällen genom integration av grupper med olika etnisk och religiös bakgrund. Olika praktiska verktyg har utarbetats inom programmet för att underlätta för kommunernas arbete mot fördomar och diskriminering, för interkulturell dialog och bildandet av inkluderande städer, samt utbyte av god praxis och gemensamma standarder.

Ett stort antal huvudstäder och mindre städer i Europa är redan medlemmar av ICC-nätverket. Västerås och Botkyrka är hittills de enda svenska medlemmarna. Nedan hittar du mer information om nätverket och hur din kommun kan delta.

Europarådet: *Europarådets program för interkulturella städer (ICC)*

Kontakt:

Dominique Faymonville, SKL

Irena Guidikova, irena.guidikova@coe.int

Ordlista

A

Acquis communautaire

Franskt begrepp som syftar på hela EU:s regelverk, det vill säga medlemsstaternas gemensamma skyldigheter och rättigheter.

Amsterdamfördraget

EU-fördrag som undertecknades 1997 och trädde i kraft den 1 maj 1999. Det innehåller tillägg och ändringar av de fördrag som utgör grunden för EU.

B

Befogenhetsfördelning

Fördelningen av befogenheter mellan EU och medlemsstaterna delas in i tre typer:

1. Delade befogenheter (vanligast): Både EU och medlemsstaterna har rätt att stifta lagar inom ett visst område.
2. Exklusiva befogenheter för EU: Medlemsstaterna har oåterkalleligen av sagt sig alla möjligheter att agera.
3. Stödjande befogenheter: EU kan endast samordna och uppmuntra medlemsstaternas agerande. Principerna om subsidiaritet och proportionalitet styr ansvarsfördelningen så att denna indelning respekteras.

Beslut

Ett beslut är en rättsakt som till alla delar är bindande för dem det är riktat till. Det kan vara riktat direkt till en eller flera medlemsstater, till enskilda företag eller till individer.

Brexit

Folkomröstningen om Storbritanniens medlemskap i EU (engelska: United Kingdom European Union membership referendum, 2016) var en rådgivande brittisk folkomröstning gällande om Storbritannien ska lämna eller stanna kvar i EU. Alternativet för att lämna EU kallades även "Brexit" ("British Exit"). Alternativet för att stanna kvar kallades för "Bre-main" ("British Remain"). Omröstningen genomfördes den 23 juni 2016 och resulterade i att lämna-sidan vann med 51,9 procent röstandel.

Bästa praxis

Avser erfarenhetsutbyte mellan medlemsstater, regionala och lokala parter. Genom kunskapsutbyte och framhävande av "bästa praxis" kan parter inspireras och dra nytta av andras erfarenheter, kunskaper som sedermera kan anpassas till den lokala kontexten.

C

Coreper

Coreper står för franskans Comité des représentants permanents, det vill säga Ständiga representanternas kommitté. I Coreper förbereds de ärenden som tas upp på rådets möten.

CLRAE

The Congress of Local and Regional Authorities (CLRAE) är en del av Europarådet, vars roll är att främja lokal och regional demokrati och stärka det lokala och regionala självstyret. Inom Europarådet är det CLRAE som ansvarar för övervakningen av hur Europakonventionen om kommunal självstyrelse tillämpas i medlemsstaterna. CLRAE består av 648 ledamöter som alla är folkvalda i kommuner och regioner i Europarådets 47 medlemsstater. Sverige företräds av sex ledamöter och sex suppleanter.

D

Direktiv

Rättsakt som är riktad till medlemsstaterna och bindande vad gäller de mål som ska uppnås och tidpunkter för dessa. Medlemsstaterna beslutar själva vad som ska göras för att föreskrifterna i direktivet ska uppfyllas.

Dubbel majoritet

Dubbel majoritet är det antal röster som krävs i rådet för att ett beslut ska antas när frågor behandlas. Dubbel majoritet definieras som minst 55 procent av rådets medlemmar vilka ska företräda minst 15 medlemsstater som tillsammans omfattar minst 65 procent av unionens befolkning.

E**EES**

Europeiska ekonomiska samarbetsområdet består av EU:s medlemsstater samt Island, Norge och Liechtenstein. EES-avtalet innebär huvudsakligen att EU:s regler för den inre marknaden med fri rörlighet över gränserna för varor, personer, tjänster och kapital ska gälla i alla 31 länder.

Enhällighet

Termen enhällighet innebär att alla medlemsstater i rådet måste vara överens för att ett förslag ska kunna antas. Eftersom detta försvårar beslutsprocessen i en union med 28 länder gäller nu regeln om enhällighet endast på särskilt känsliga områden, som beskattning och den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken.

Europa 2020-strategin

Europa 2020-strategin antogs 2010 och är EU:s strategi för ökad ekonomisk tillväxt, jobb och välbefinnande i EU:s medlemsstater och i helhet. Strategin syftar till att skapa smart, hållbar tillväxt för alla.

Europaparlamentet

EU:s enda direkt folkvalda institution. Europaparlamentet har gradvis fått utökad makt och beslutar i dag tillsammans med rådet i lagstiftningsfrågor på de flesta områden. Parlamentet antar också budgeten och kontrollerar kommissionen politiskt. Europaparlamentet består av 751 ledamöter utsedda för fem år genom direkta val i medlemsstaterna. Sverige har 20 platser. Varje medlemsstat ska företräddas av högst 96 och minst sex ledamöter.

Europarådet

Europarådet är inte någon EU-institution, utan en mellanstatlig organisation med säte i Strasbourg. Europarådet strävar bland annat efter att värna de mänskliga rättigheterna, främja den kulturella mångfalden i Europa och bekämpa samhällsproblem som främlingsfientlighet och intolerans.

Europeiska centralbanken (ECB)

Europeiska centralbanken etablerades 1998 och är baserad i Frankfurt. Banken sköter penningpolitiken för de 19 medlemsstater som ingår i euroområdet. Dess huvuduppgift är att upprätthålla prisstabiliteten i euroområdet och genomföra den europeiska valutapolitiken, som fastställs av Europeiska centralbankssystemet (ECBS).

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK)

Ett av EU:s remissorgan vars ledamöter representerar civilsamhället. Kommittén har 350 ledamöter. Sverige representeras av företrädare från bland andra Svenskt Näringsliv, LRF och fackförbunden.

Europeiska gemenskapen (EG)

EG upprättades genom Romfördraget 1957, främst för att skapa en gemensam marknad utan inre gränser. EG var tidigare den del av EU-samarbetet som rymde politik för bland annat transporter, konkurrens, fiske och jordbruk, energi och miljö. Med Lissabonfördraget ersattes och efterträddes EG av EU.

Europeiska kommissionen

Den institution som representerar och försvarar hela EU:s intressen. Kommissionen har ensamrätt på att lägga fram nya lagförslag och handlingsprogram och ansvarar för att Europaparlamentets och rådets beslut genomförs. Den består av en ledamot från varje medlemsstat. Ordförande är för närvarande luxemburgaren Jean-Claude Juncker. Ledamöterna beslutar kollektivt men har olika ansvarsområden. Mandatperioden är fem år. Efter varje val till Europaparlamentet ska en ny kommission utses.

Europeiska ombudsmannen

Europeiska ombudsmannen inrättades 1992 för att trygga en god och öppen förvaltning i EU-institutionerna. Ombudsmannen tar emot klagomål från EU-medborgare och juridiska personer i medlemsstaterna gällande bristfällig förvaltning vid EU:s institutioner eller organ (utom domstolarna).

Europeiska rådet

Europeiska rådet består av en ordförande, EU:s stats- eller regeringschefer samt kommissionens ordförande. Dess huvudsakliga uppgift är att dra upp politiska riktlinjer för EU:s utveckling. Europeiska rådet möts minst fyra gånger per år. Dess möten kallas informellt för toppmöten. Europeiska rådets ordförande väljs för en period av två och ett halvt år.

Europeiska terminen

En årligen återkommande sexmånadersperiod när medlemsstaternas budget och strukturpolitik ska granskas så att oförenligheter och framväxande obalanser kan upptäckas. Tanken är att stärka samordningen i det skede då viktiga budgetbeslut ännu är under behandling.

Europeiska unionens domstol

Består dels av domstolen med 28 domare och nio generaladvokater, dels den så kallade tribunalen (tidigare kallad förstainstansrätten) med 28 domare, alla utsedda för sex år på förslag från medlemsstaterna. EU-domstolen tolkar EU-rätten och lämnar förhandsavgöranden om reglernas innebörd på begäran av nationella domstolar. Den dömer i mål mellan medlemsstaterna, mellan EU:s institutioner, mellan EU och medlemsstaterna samt mellan EU och medborgarna. Domstolens utslag är bindande.

Europeiska unionens råd

Europeiska unionens råd är även informellt känt som ministerrådet. Denna institution består av medlemsstaternas ministrar, eller deras företrädare. Sammansättningen varierar med sakfrågorna. Rådet sammanträder regelbundet för att fatta detaljbeslut och anta EU-lagar. Som huvudregel måste rådet och Europaparlamentet vara överens för att EU ska kunna anta lagar.

F

Fördjupade samarbeten

Ett arrangemang där minst nio medlemsstater samarbetar inom ett visst område, medan övriga EU-länder ännu inte kan eller vill ansluta sig i det skedet. De medlemsstater som står utanför har emellertid rätt att ansluta sig senare om de så önskar.

Fördrag

Fördraget om den Europeiska kol- och stålgemenskapen undertecknades 1951 och innebar startskottet för unionens förverkligande. Sedan dess har närmare 20 fördrag undertecknats. Vissa har tillfört ändringar i ursprungstexten, medan andra gett upphov till nya texter. De viktigaste fördragen är:

- › Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG-fördraget, EG-fördraget eller Romfördraget) 1958
- › Europeiska enhetsakten 1987
- › Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget eller Maastrichtfördraget) 1993
- › Amsterdamfördraget 1999
- › Nicefördraget 2003
- › Lissabonfördraget 2009

När man talar om ”fördragen” syftar det på fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) i deras lydelse enligt Lissabonfördraget.

Förordning

Rättsakt i EU-rätten som gäller alla medlemsstater, företag, myndigheter och medborgare. Förordningar gäller som lag direkt i EU-länderna såsom de är skrivna, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser i medlemsstaterna.

G

Grönbok

En grönbok är ett dokument som kommissionen offentliggör för att stimulera till diskussion i en särskild fråga. Genom en grönbok uppmanas berörda parter (organisationer och enskilda) att delta i en debatt om förslagen i grönboken. Ibland ligger den som grund för förslag till lagstiftning som sedan presenteras i en vitbok.

H

Harmonisering

Harmonisering innebär att bringa nationella lagar i överensstämmelse med varandra. Syftet är oftast att bryta ned nationella hinder för den fria rörligheten för arbetstagare, varor, tjänster och kapital. EU ser till att medlemsstaternas regler ställer likartade krav på medborgarna och att vissa minimikrav införs i varje land. Harmonisering kan också innebära att man samordnar nationella tekniska regler så att det går att handla fritt med varor och tjänster inom EU. Det innebär att medlemsstaterna erkänner varandras regler för säkra produkter.

I

Inre marknaden

EU-ländernas gemensamma marknad sedan 1992, med fri rörlighet över gränserna för personer, varor, tjänster och kapital.

K

Kommissionen

Se Europeiska kommissionen.

L

Lissabonfördraget

Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009 och medför ändringar i EU-fördraget och EG-fördraget (döps om till EUF-fördraget). Det nya fördraget innebär bland annat att Europeiska rådet väljer en permanent ordförande och att unionen utser en person som ska föra unionens talan i utrikespolitiska frågor. De nationella parlamenten får möjlighet att granska vissa nya förslag

från kommissionen och skicka tillbaka dem för omarbetning om de skulle bryta mot subsidiaritetsprincipen, det vill säga att beslut ska fattas på lägsta effektiva nivå.

Fördraget ses av SKL som ett steg framåt för den lokala och regionala nivån i EU. För första gången erkänns den lokala och regionala självstyrelsen i fördragen. Tidigare har subsidiaritetsprincipen enbart gällt mellan EU och medlemsstaterna, men nu inkluderas även lokal och regional nivå. Kommissionen ska också ta större hänsyn till vilka konsekvenser ett lagförslag kan få på lokal och regional nivå. Regionkommittén har fått en tyngre roll och en möjlighet att gå till EU-domstolen om subsidiaritetsprincipen inte följts eller om kommittén inte har konsulterats i frågor där den skulle ha blivit tillfrågad.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin syftade till ”att göra EU till världens mest konkurrenskraftiga och dynamiska kunskapsbaserade ekonomi med fler och bättre arbetstillfällen” till 2010. EU:s nya tillväxt- och sysselsättningsstrategi Europa 2020-strategin antogs 2010.

Lojalitetsprincipen

Innebär att varje medlemsstat ska vidta alla de åtgärder som krävs för att uppfylla de förpliktelser som följer av fördragen eller av åtgärder som en EU institution har vidtagit.

M

Maastrichtfördraget

Fördraget om Europeiska unionen (EU-fördraget) undertecknades 1992 i Maastricht och trädde i kraft 1993. Fördraget skapade strukturen med tre pelare och utökade därmed EU:s befogenheter till att gälla polissamarbete, straffrättsligt samarbete samt en gemensam utrikes- och säkerhetspolitik. Från att ha varit en ekonomisk gemenskap blev det nu en politisk union med ett nyinrättat medborgarskap.

Medbeslutandeförfarandet

Se Ordinarie lagstiftningsförfarandet.

Meddelande

Dokument som kommissionen ger ut. Det finns flera olika sorter. I ett tolkningsmeddelande ger kommissionen sin syn på hur exempelvis ett direktiv ska appliceras.

Medlemsstat

Länderna som är med i EU kallas ”medlemsstater”. Begreppet jämföras ofta med deras regeringar. I EU finns 28 medlemsstater: Belgien, Bulgarien, Tjeckien, Danmark, Tyskland, Estland, Grekland, Spanien, Frankrike, Irland, Italien, Cypern, Lettland, Litauen, Luxemburg, Ungern, Malta, Nederländerna, Österrike, Polen, Portugal, Rumänien, Slovenien, Slovakien, Finland, Sverige, Kroatien och Storbritannien (landet har folkomröstat om utträde ur unionen som planeras verkställas den 29 mars 2019).

Mellanstatlighet

Mellanstatlighet innebär att beslutsmakten stannar hos medlemsstaterna och att enhällighet krävs för beslut. Inom EU fattas besluten i exempelvis säkerhets- och försvarsfrågor uteslutande genom mellanstatliga överenskommelser. Dessa mellanstatliga beslut fattas vid rådets möten eller på högsta nivå av medlemsstaternas stats- och regeringschefer i samband med Europeiska rådets möten.

Ministerrådet

Se Europeiska unionens råd.

N

Nicefördraget

EU-fördrag som antogs i Nice i december 2000 och trädde i kraft i februari 2003. Fördraget medförde en ny maktfördelning mellan medlemsstaterna för att anpassa EU till utvidgningen: antalet kommissionärer minskades från 30 till 25, användning av omröstning med kvalificerad majoritet utökades och ny röstvägning inom rådet infördes.

O

Ordförandeskap

Ordförandeskapet i rådet roterar och innehas av en medlemsstat under sex månader. Landet ska se till att rådets arbete fortskrider smidigt.

Rumänien innehar ordförandeskapet under våren 2019 och Finland under hösten 2019. Sverige var ordförandeland första halvåret 2001 och andra halvåret 2009. Nästa svenska ordförandeskap är första halvåret 2023.

Ordinarie lagstiftningsförfarandet

Huvudregeln för att fatta beslut i EU. Kommissionen lägger förslag och Europaparlamentet och rådet måste sedan vara överens för att beslutet ska kunna antas. Detta gick innan Lissabonfördraget trädde i kraft under benämningen ”medbeslutande-förfarandet”.

P

Proportionalitetsprincipen

Proportionalitetsprincipen reglerar EU:s befogenheter, alltså vad EU-institutionerna får göra. Enligt principen får institutionerna endast vidta åtgärder om det är nödvändigt för att uppnå målen i fördragen. Agerandets omfattning ska således stå i proportion till målet. När EU kan använda olika metoder som ger samma effekt ska den metod som ger medlemsstaterna och EU-medborgarna störst frihet väljas.

R

Rapportör

I Europaparlamentet utses en föredragande, informellt kallad ”rapportör”, för varje lagstiftningsärende eller initiativ. Föredragandens förslag diskuteras, ändras och antas genom omröstning i utskottet innan plenarsessionen. Debatten och omröstningen i parlamentet sker utifrån betänkandet. Systemet med ”rapportörer” finns även i ReK och EESK.

Rekommendationer

Rättsakter som utfärdas av rådet eller kommissionen och som, till skillnad från andra rättsakter, inte är rättsligt bindande.

Refit

Refit (Regulatory Fitness and Performance Programme) är kommissionens program om lagstiftningens ändamålsenlighet och resultat. Målet är att förenkla EU-lagstiftningen och minska kostnaderna för att följa den.

Regionkommittén (ReK)

Regionkommittén inrättades 1992 genom Maastrichtfördraget och påbörjade sin verksamhet 1994. Det är ett rådgivande organ som ger lokala och regionala myndigheter inflytande över EU:s beslutsprocess. ReK består av 350 politiker från lokal och regional nivå, utsedda av rådet för en period om

fem år. Ledamöterna ska vara valda företrädare för ett lokalt eller regionalt organ eller vara politiskt ansvariga inför en vald församling. Sverige har tolv ordinarie ledamöter och tolv ersättare.

Europaparlamentet, rådet och kommissionen rådfrågar ReK i frågor som rör regionala och lokala intressen. Kommittén ska rådfrågas på ett stort antal områden, så som bland annat ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, sysselsättning, socialpolitik, transeuropeiska nät, energi och telekommunikation, utbildnings- och ungdomsfrågor, kultur, miljö, folkhälsa och transporter. ReK kan även avge yttranden på eget initiativ.

Rådet

Det finns tre olika europeiska organisationer med ordet ”råd” i namnet: Europeiska unionens råd (ministerrådet), Europeiska rådet och Europarådet. Oftast avses dock ministerrådet när man talar om rådet.

Rättsakter

Med rättsakter avses de instrument som EU-institutionerna kan använda för att utföra sina uppgifter enligt fördragen och i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen. Följande rättsakter finns:

- ✦ Förordningar: bindande i alla delar och direkt tillämpliga i alla medlemsstater, vilket betyder att de inte får omvandlas till andra lagar eller bestämmelser.
- ✦ Direktiv: bindande för medlemsstaterna när det gäller det resultat som ska uppnås. Direktivet måste införlivas med medlemsstaternas nationella rätt, och medlemsstaterna har utrymme att bestämma exakt hur det ska införlivas.
- ✦ Beslut: bindande i alla delar och riktar sig till en särskild person, ett företag eller en medlemsstat.
- ✦ Rekommendationer och yttranden: är inte rättsligt bindande, utan snarare ett slags viljeyttringar.

S

Sammanhållningspolitik

EU:s övergripande regionalpolitik som syftar till att minska ekonomiska och sociala skillnader mellan regionerna i EU. Sammanhållningspolitiken ska bidra till att stärka gemenskapen och att harmonisera utvecklingen i EU samt till att stärka EU:s konkurrenskraft gentemot omvärlden. Åtgärderna består av program och fonder, så kallade struktur- och investeringsfonder.

Sociala dialogen

EU:s sociala dialog är samarbetet mellan kommissionen och arbetsmarknadens parter på EU-nivå. Inom dialogen sker en mängd olika aktiviteter som samråd, projekt, gemensamma yttranden och överenskommelser av olika slag. Arbetsgivare och fack kan också sluta ramavtal i olika frågor. Ramavtalen kan antingen genomföras av parterna och dess medlemmar själva (så kallade autonoma avtal), eller genom EU-direktiv på parternas gemensamma begäran.

Struktur- och investeringsfonder

Poster i EU:s budget som är EU:s viktigaste verktyg för att genomföra sammanhållningspolitiken. De viktigaste är Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och Europeiska socialfonden (ESF).

Subsidiaritetsprincipen

Innebär att EU:s beslut ska fattas på den politiska nivå som kan ta ett så effektivt beslut så nära medborgarna som möjligt. Unionen ska med andra ord inte fatta några beslut (utom i frågor som den ensam ansvarar för) om inte åtgärder på EU-nivå är effektivare än åtgärder på nationell, regional eller lokal nivå.

T

Toppmöte

Europeiska rådets möten kallas ibland informellt för EU-toppmöten, eftersom de samlar medlemsstaternas stats- och regeringschefer.

Tredjeland

Detta begrepp betyder i EU-sammanhang ett land som inte är medlem i EU.

U

Utskott

Europaparlamentet har 20 utskott för att förbereda sitt arbete inför plenarsammanträdena. Huvuddelen av parlamentets lagstiftningsarbete sker i utskotten, som är uppdelade på ämnesområden. Parlamentet kan dessutom vid behov tillsätta underutskott, tillfälliga utskott och undersökningskommittéer. Regionkommittén har sex utskott.

Utvidgning

När nya länder blir medlemmar i EU talar man om en ”utvidgning”. EU:s medlemsantal har gått från de sex länder som grundade gemenskapen – Belgien, Frankrike, Italien, Luxemburg, Nederländerna och Tyskland – till de 28 medlemsstater den har idag genom följande utvidgningar:

- › 1973: Danmark, Irland och Storbritannien
- › 1981: Grekland
- › 1986: Portugal och Spanien
- › 1990: Forna Östtyskland
- › 1995: Finland, Sverige och Österrike
- › 2004: Cypern, Estland, Lettland, Litauen, Malta, Polen, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern
- › 2007: Bulgarien och Rumänien
- › 2013: Kroatien

V

Vitbok

Kommissionens vitböcker är dokument med förslag till åtgärder inom ett speciellt område. Ibland föregås de av en grönbok vars syfte är att inleda en debatt på EU-nivå. Om Europaparlamentet och rådet är positiva till en vitbok kan den leda till vidare initiativ för EU på det berörda området.

Praktiska länkar

Europeiska unionen

EU:s webbportal: europa.eu

Europeiska rådet: consilium.europa.eu/european-council

Europeiska unionens råd: consilium.europa.eu

Europaparlamentet: europarl.europa.eu

Europaparlamentets kontor i Sverige: europaparlamentet.se

Europeiska kommissionen: ec.europa.eu

Kommissionens representation i Sverige: ec.europa.eu/sweden

Kommissionens samråd: ec.europa.eu/info/consultations_sv

EU-domstolen: curia.europa.eu

Europeiska revisionsrätten: eca.europa.eu

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén: eesc.europa.eu

Europeiska regionkommittén: cor.europa.eu

Europeiska ombudsmannen: ombudsman.europa.eu

Europeiska centralbanken: ecb.europa.eu

Europe Direct: europa.eu/european-union/contact_sv

EUR-Lex, EU-lagstiftning: eur-lex.europa.eu

EP Legislative Observatory, följ EU-ärenden: europarl.europa.eu/oeil

Ordförandeskapet

Rumänska ordförandeskapet, våren 2019: <http://www.romania2019.eu>

Svenska regionkontor i Bryssel

City of Malmö EU Office: malmo.se

Central Sweden European Office: centralsweden.se

Göteborgs stads Brysselkontor: goteborg.se

Kommunförbundet Skåne: kfsk.se

Mid Sweden European Office: midsweden.se

North Sweden European Office: northsweden.eu

Region Värmland European Office: regionvarmland.se/eu

Region Östergötland: regionostergotland.se/EU

Skåne European Office: skane.se

Småland Blekinge South Sweden: sbhss.eu

Stockholmsregionens Europakontor: stockholmregion.org

Västra Götalandsregionen: vgregion.se/brussels

Övrigt

CEEP: ceep.eu

CEMR: ccre.org

CLRAE: coe.int/t/congress

Europaportalen: europaportalen.se

UCLG: uclg.org

Riksdagen: eu.riksdagen.se

SKL – EU och internationellt

Följ SKL:s EU- och internationella arbete via vår webbplats och Twitter.

På vår webbplats kan du också anmäla dig till vårt nyhetsbrev som kommer cirka fem gånger per år.

SKL, EU och internationellt: www.skl.se/eu

Twitter: [@skl_eu](https://twitter.com/skl_eu)

Kontakt

EU-frågorna är fördelade på Sveriges Kommuner och Landstings olika avdelningar. På varje avdelning finns en eller flera EU-samordnare som ansvarar för att samordna avdelningens EU-bevakning. Internationella sektionen arbetar med intressebevakning av EU-frågor av sektorsövergripande karaktär.

Om du vill veta mer om ett visst område, kontakta SKL på telefon 08-452 70 00, 8.00-16.45 eller via info@skl.se.

På gång inom EU

VÅREN 2019

I *På gång inom EU* kan du läsa om aktuella EU-frågor som påverkar svenska kommuner, landsting och regioner. Texterna är skrivna av experter på Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) i samarbete med Internationella sektionen. Den elektroniska versionen innehåller länkar till mer information och finns att ladda ned via www.skl.se/eu. SKL ger ut *På gång inom EU* två gånger om året.

I den här utgåvan kan du bland annat läsa om förslaget till EU:s långtidsbudget 2021–2027, Den europeiska planeringsterminen, EU:s vattendirektiv, den sociala dimensionen av EU och förbud mot plaster för engångsbruk.

ISBN 978-91-7585-711-4

Beställ eller ladda ner på webbutik.skl.se

Post: 118 82 Stockholm | Besök: Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skl.se